

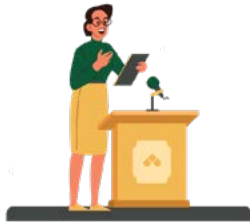
ÅRSRAPPORT

Nasjonalt senter for aldring og helse

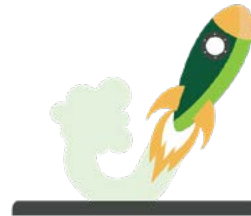

INNHOLD

Leders beretning

Side 4

Noen glimt fra 2023

Side 7

Forskning og utvikling

Side 11

Våre fagområder

Side 17

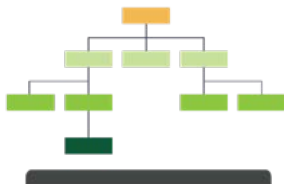
Kompetanseheving

Side 20

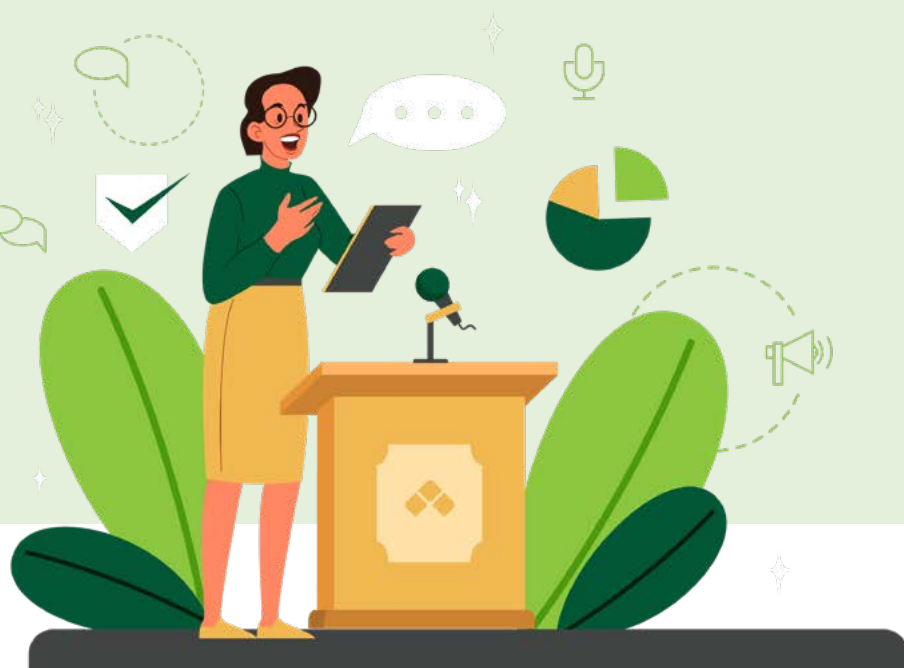
Kommunikasjon

Side 33

Forankring og organisasjon

Side 38

LEDERS BERETNING

Nasjonalt senter for aldring og helse (Aldring og helse) er et nasjonalt kompetansemiljø for aldring og eldre helse i Norge. Målgruppene er ansatte, studenter og forskere på alle nivåer i helsetjenestene. Andre viktige målgrupper er beslutningstakere, nasjonale helsemyndigheter, eldre, deres pårørende og allmennheten.

Vi lever i en tid hvor andelen eldre i Norge øker raskt. Aldring og helse er og vil være en viktig aktør for å forberede Norge på denne demografiske utviklingen. Vi har en helhetlig tilnærming til vårt fagfelt, som skal fremme helse og god alderdom, forebygge sykdom og gi forutsetninger for å leve med sykdom. Vi driver kompetanseheving og faglig oppdatering av ansatte i helse- og omsorgstjenestene, vi tilbyr informasjon og kunnskap til allmenheten og vi er blant de største aktørene innen forskning på eldrehelse i Norge. Det er vi stolte av!

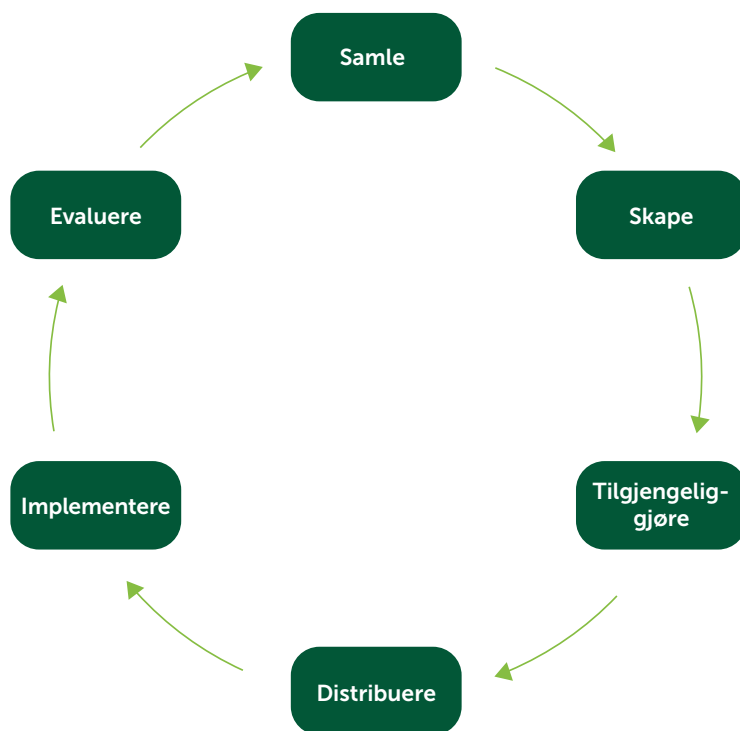
I 2022 fikk Aldring og helse et nytt og bredere mandat, som nå virkelig omfavner hele feltet aldring og helse, alt som på ulike vis omhandler eldrehelse. Gjennom vårt kompetansehjul arbeider vi for å tydeliggjøre vårt brede mandat til alle våre målgrupper og tilbyr kunnskap og kompetanse i hele denne bredden.

Nasjonalt senter for aldring og helse samler, skaper, tilgjengeliggjør, distribuerer og implementerer kunnskap og kompetanse om aldring og eldrehelse i Norge.

Aldring og helses visjon er

Aldring og helse – for en bedre aldring

Aldring og helses oppgaver kan illustreres med dette kompetansehjulet:

Nasjonalt senter for aldring og helse samler, skaper, tilgjengeliggjør, distribuerer og implementerer kunnskap og kompetanse om aldring og eldrehelse i Norge.

Gjennom vårt kompetansehjul forsøker vi å virkeliggjøre visjonen innenfor disse fagområdene:

- Normal aldring og eldre helse
- Kognisjon og demens
- Fysisk helse og sykdom hos eldre personer
- Psykisk helse og sykdom hos eldre personer
- Utviklingshemning og aldring

Innenfor alle fagområdene er vi opptatt av folkehelse og forebygging for flere friske år inn i aldringen, men også av hvordan man kan leve best mulig med sykdom og funksjonssvikt.

Aldring og helse som samfunnsstemme

Aldring og helse er opptatt av å være en tydelig fagstemme på eldrefeltet. Vi ser framover og har fokus både på utfordringene og mulige løsninger på dem. Dette gjør vi i alle deler av vårt kompetansehjul:

- Ved å samle eksisterende kunnskap, for å etablere «state of the art».
- Ved å bidra med nødvendig forskning, utvikling, registerdata og kartlegging for å etablere et godt kunnskapsgrunnlag om hva som kan bidra til gode løsninger.
- Ved å tilgjengeliggjøre denne kunnskapen gjennom innspill til myndigheter og politiske beslutningstakere i møter, presentasjoner og innspill til utredninger, NOU-er og høringer.
- Ved å utvikle modeller for implementering av den nye kunnskapen. Målet med våre modeller er å bidra til bedre bærekraft i et samfunn med flere eldre.
 - Vi utvikler kompetansepakker tilpasset ulike aktører og nivåer.
 - Vi utvikler modeller for sosiale boformer med integrerte helsetjenester.
 - Vi utvikler modeller for kartlegging av risikofaktorer og implementering av skreddersydde folkehelsetiltak.
- Ved å tilgjengeliggjøre og distribuere relevant kunnskap fra oss selv og andre på alle våre kommunikasjonsflater: nettsider, sosiale medier, podkaster og liknende.

- Ved å bidra til implementering av kunnskapen gjennom våre ulike opplæringsmodeller (digitale og fysiske), utdanninger, kurs, konferanser og bistand og veiledning til kommuner og andre.

Vi mener det er spesielt viktig å vise fram alt det gode arbeidet som gjøres på eldrefeltet, slik at vi kan lære og bli inspirert av hverandre.

I 2023 har i jobbet videre på alle våre fagområder. Demensområdet er fremdeles det største, gjennom alle våre oppdrag i Demensplan2025, men på alle fagområder økes aktiviteten, og vi opplever at helsemyndighetene heldigvis stadig oftere henvender seg til oss på andre områder enn demens. Vi har også brukt 2023 til å tydeliggjøre vårt mandat overfor flere målgrupper, gjennom for eksempel satsingen på Helt åpent om aldring.

Vi har opplevd at digitale tiltak får mer og mer betydning. I 2023 har vi produsert flere podkaster, etablert webinar som en formidlingskanal og utviklet e-læringer og nettsider på mange tema. Aktivitetsnivået er høyt. Det samme er kunnskapen og engasjementet blant våre ansatte.

Det ble gjennomført svimlende 13 809 undervisningstimer av ansatte i Aldring og helse i 2023. Vi publiserte 55 vitenskapelige artikler, deltok i eller ledet 48 forskningsprosjekter, og 3 personer tok sin doktorgrad hos oss i 2023.

2023 var også det året Aldring og helse fikk på plass en ny faglig referansegruppe. Det ble en sterk gruppe med medlemmer vi tror vil kunne være viktige medspillere for oss på mange områder i årene framover. Vi ser fram til videre samarbeid med den nye referansegruppa.

Fokuset på folkehelse og forebygging øker i Aldring og helse, i tråd med kunnskapsstatusen på dette feltet. God folkehelse har betydning for god aldring.

NOEN GLIMT FRA 2023

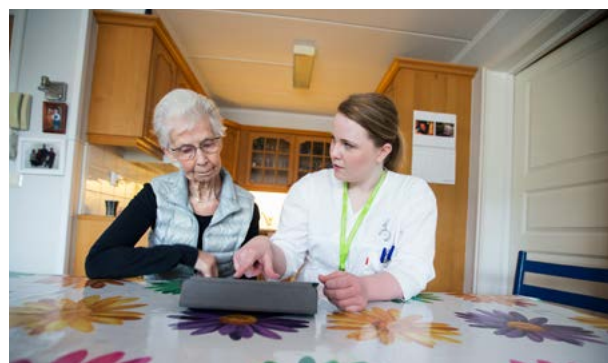
Her finner du noen glimt fra alt det spennende vi gjorde i 2023. Det var en stor variasjon i våre aktiviteter og noen av aktivitetene fikk mye oppmerksomhet i aktuelle fagmiljøer og i pressen. Vårt møte med Ingebrigt Steen Jensen og Ivar Dyrhaug satte søkelys på det å leve med diagnosene demens og Parkinsons sykdom. Demensfeltet er i en rivende utvikling og vår konferanse om "Demensdiagnostikk i en ny tid" var aktuell og godt besøkt.

Ingebrigt Steen Jensen og Ivar Dyrhaug møtte helse- og omsorgsministeren

De har møtt mange mennesker etter at de stod fram med sine sykdommer. Denne gang skulle de møte ministeren, for å snakke om demens, Parkinsons sykdom og eldreomsorg, i regi av Aldring og helse.

www.aldringoghelse.no/da-ingebrigt-steen-jensen-og-ivar-dyrhaug-motte-helse-og-omsorgsministeren/

Behovet for hjelp på hjemmebane blir stadig større jo eldre vi blir

En fordobling i antallet på 80-åringer i 2040 vil føre til at flere av oss vil trenge hjemmetjenester i fremtiden. – Volumet på tjenestene vil øke, og det er hendene og ikke kronene som er vanskeligst å få på plass, sier Geir Selbæk, forskningssjef i Aldring og helse.

www.aldringoghelse.no/behovet-for-hjelp-pa-hjemmebane-blir-stadig-storre-jo-eldre-vi-blir/

Ny verktøykasse for bedre tjenester til personer med demens

Til hjelp i arbeidet med å forbedre tjenestene til personer med demens og deres pårørende, ble det lansert nye ressurser, nyttige verktøy og ulike tiltak. Verktøykassen var en del av Demensplan 2025, og ble laget på oppdrag fra Helsedirektoratet.

www.aldringoghelse.no/nye-verktoy-for-bedre-tjenester-til-personer-med-demens/

Ny satsing på forskningswebinarer

Det første forskningswebinaret fikk mye oppmerksomhet. Det var ved professor Naohiro Ogawa, som er en av verdens ledende eksperter innenfor befolkningsøkonomi. Vegard Skirbekk i Aldring og helse leder forskningswebinarene.

www.aldringoghelse.no/digitalt-frokostmote-om-aldringens-pavirkning-pa-samfunnet/

Ny utdanningsmodul fra Fagskolen Aldring og helse: Hverdagsmestring for eldre personer med depresjon

Den nye utdanningsmodulen for helsefagarbeidere vil gi kunnskap, som de kan bruke i møtet med eldre med depresjon og deres pårørende.

www.aldringoghelse.no/ny-utdanningsmodul-fra-fagskolen-aldring-og-helse-hverdagsmestring-for-eldre-personer-med-depresjon/

Ny eldrereform: Eldre skal føle fellesskap og mestring i alderdommen

En ny reform fra regjeringen skal bidra til et mer aldersvennlig samfunn, at flere eldre kan leve aktive liv lenger og oppleve tryggheten ved å bo i eget hjem når de blir eldre. – Vi er veldig glade for at også denne regjeringen har eldre høyt på sin agenda, sa daglig leder Kari Midtbø Kristiansen i Aldring og helse.

www.aldringoghelse.no/ny-eldrereform-eldre-skal-fole-fellesskap-og-mestring-i-alderdommen/

Kan en person med demens endre testament?

En helt ny håndbok skal hjelpe både leger, jurister og pårørende å unngå konfliktene. Arvesaker kan splitte familier. Det hele kompliseres fort når demens og kognitiv svikt er med i bildet. Var far seg selv når han skrev testamentet sitt? Kunne mor virkelig endre testamentet når hun var så dårlig?

www.aldringoghelse.no/kan-en-person-med-demens-endre-testamente/

Ny kartlegging av tvang ved sykehjem i Oslo

Tvungne tiltak overfor pasienter i sykehjem krever vedtak, for å bli gjennomført. – Godt over halvparten av pasientene, som er utsatt for tvang i Oslo kommune, mangler vedtak, sier assisterende forskningssjef Øyvind Kirkevold i Aldring og helse. Men omfanget av tvangsbruken har gått ned, viser en ny rapport, som Kirkevold har bidratt til.

www.aldringoghelse.no/ny-kartlegging-av-tvang-ved-sykehjem-i-oslo

Satte status for et demensfelt i rivende utvikling

Mange av de viktigste demensekspertene i landet var på tampen av året samlet for å snakke om demensdiagnostikk og behandling i en ny tid. Forskningssjef Geir Selbæk og de andre forskerne og fagfolkene i Aldring og helse inviterte til å sette status.

www.aldringoghelse.no/setter-status-for-et-demensfelt-i-rivende-utvikling/

De to tidligere barneombudene Trond-Viggo Torgersen og Reidar Hjermann – snakket om eldre under Arendalsuka

Hvordan er det å bli eldre i Norge i dag? Hvorfor er barneombudet en suksess i hele verden, mens eldreombudet blir lagt ned? Hvilke prosesser var viktig for å etablere og beskytte barns rettigheter på 90-tallet, og hvordan kan vi skape en lignende prosess på eldrefeltet?

www.aldringoghelse.no/de-to-tidligere-barneombudene-trond-viggo-torgersen-og-reidar-hjermann-til-arendalsuka-for-a-snakke-om-eldre/

Når eldre menn tar sitt liv

Selvmordsforebyggende tiltak rettet mot menn over 80 år bør få et større fokus i planlegging av fremtidige helse- og omsorgstjenester. De fire fagsjefene i Aldring og helse skrev debattinnlegg til Aftenposten. www.aldringoghelse.no/nar-eldre-menn-tar-sitt-liv/

Hva med diabetes type 2 hos voksne og eldre personer med utviklingshemming?

Nye temaserier om diabetes type 2 skal bidra til bedre livskvalitet for personer med utviklingshemming.

www.aldringoghelse.no/hva-med-diabetes-type-2-hos-voksne-og-eldre-personer-med-utviklingshemning/

En ny Alzheimer-medisin godkjent i USA

Det er forventninger om at en medisin mot Alzheimer vil bli godkjent for bruk i Europa og Norge i løpet av ganske kort tid.

www.aldringoghelse.no/en-ny-alzheimer-medisin-er-godkjent-i-usa-men-vil-vi-ha-rad-til-a-bruke-medisiner-mot-demens/

FORSKNING OG UTVIKLING

Forskning og utvikling skal bidra til bedre grunnlag for beslutningstagere nasjonalt. Forskning og utvikling skal ha klinisk relevans. Kunnskapen som skapes, skal videreformidles raskt og på en forståelig måte for dem som bruker våre opplæringsressurser og våre nettsider. Forskning og utvikling ved Aldring og helse skal skape kliniske og forskningsmessige nettverk på tvers av regioner, på tvers av profesjoner og på tvers av tjenestenivåer.

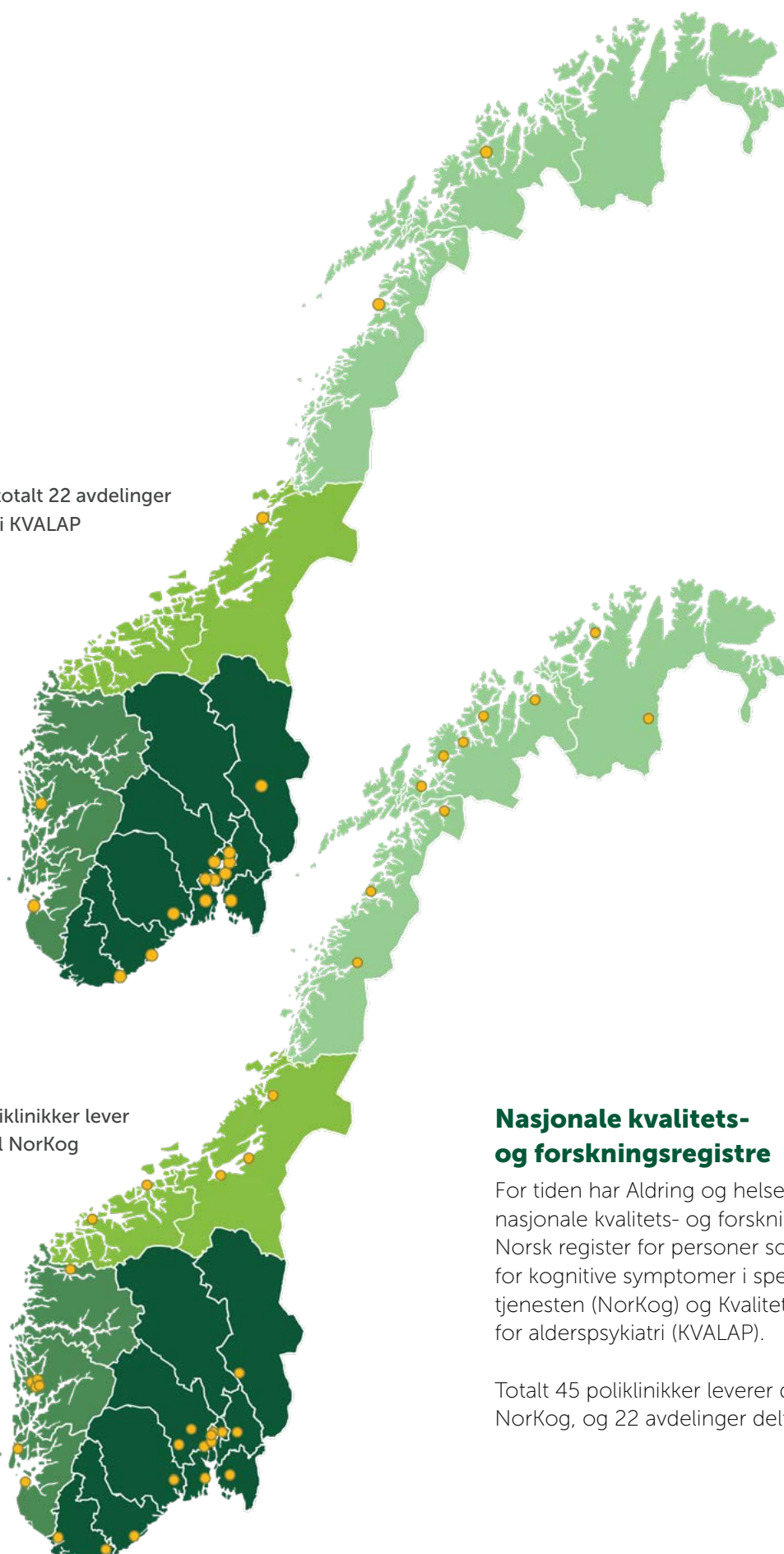
Vår forskningsaktivitet er bred – tematisk og metodisk. Vi har omfattende kompetanse med prosjekter som inkluderer kvalitativ og kvantitativ forskningsmetode. Vår egen forskning har hovedvekt på epidemiologiske studier innen eldrehelse og pasientnære kliniske studier i primær- og spesialisthelsetjenesten. En hovedoppgave er å forvalte de to nasjonale kvalitets- og forskningsregistre, Norsk register for personer som utredes for kognitive symptomer i spesialisthelsetjenesten (NorKog) og Kvalitetsregister for alderspsykiatri (KVALAP), og den store populasjonsbaserte befolkningsundersøkelsen Aldring i Trøndelag (AiT). Vi samarbeider med andre forskningsgrupper i basalmedisinske studier der våre datamaterialer inngår i translasjonsforskning.

Utviklingsarbeidet i Aldring og helse er nært knyttet til våre oppdrag i de nasjonale demensplanene. Noen eksempler på slike utviklingsprosjekter er utvikling av modell for hukommelsesteam, pårørendetiltak for pårørende til personer med demens og utvikling og implementering av opplæringsprogrammet Demensomsorgens- og eldreomsorgens-ABC.

Vi er opptatt av å bidra til utvikling av gode modeller for hvordan vi i Norge best mulig skal kunne legge til rette for flere friske år inn i aldringen. Vi er også opptatt av hvordan vi skal ta vare på våre eldre med nødvendig kunnskap i en fremtid med økt antall eldre og begrenset tilgang på helsepersonell.

Slike utviklingsprosjekter kan dreie seg om å utvikle modeller for sosiale boformer, rause og inkluderende generasjonsnabolag, implementering av skreddersydde pakker for forebygging og kortere fagskolemoduler i tråd med tjenestenes behov. Det kan også dreie seg om kompetansepakker til ulike aktører, som sosiale entreprenører og andre, som vil kunne være viktige bidrag i et samfunn med stadig flere eldre og større behov for helsetjenester.

22 av totalt 22 avdelinger
deltar i KVALAP

45 poliklinikker lever
data til NorKog

Nasjonale kvalitets- og forskningsregistre

For tiden har Aldring og helse ansvar for to nasjonale kvalitets- og forskningsregistre, Norsk register for personer som utredes for kognitive symptomer i spesialisthelsetjenesten (NorKog) og Kvalitetsregister for alderspsykiatri (KVALAP).

Totalt 45 poliklinikker leverer data til NorKog, og 22 avdelinger deltar i KVALAP.

@ Adobe Stock

Befolkningsundersøkelse

Aldring og helse har ansvar for, og gjennomfører en stor befolkningsundersøkelse, Aldring i Trøndelag (AiT). I en fire-års oppfølgingstudie inkluderer AiT alle som var 70 år eller eldre da de deltok i fjerde runde av Helseundersøkelsen i Trøndelag (HUNT4 70+). Ved fullføring av inklusjonen i juli i 2023 ble totalt vel 5500 personer inkludert. AiT er dermed en av de største befolkningsbaserte studier i sitt slag i verden.

Forskningskompetanse

Aldring og helse har for tiden 10 PhD-kandidater, 7 postdoc, og 5 professorer.

9 professorer
2 postdoktorer
15 PhD

2019

7 professorer
2 prof. em.
6 postdoktorer
17 PhD

2020

5 professorer
2 prof. em.
7 postdoktorer
10 PhD
3 Avlagte doktorgrader

2023

7 professorer
2 prof. em.
4 postdoktorer
15 PhD
2 Avlagte doktorgrader

2021

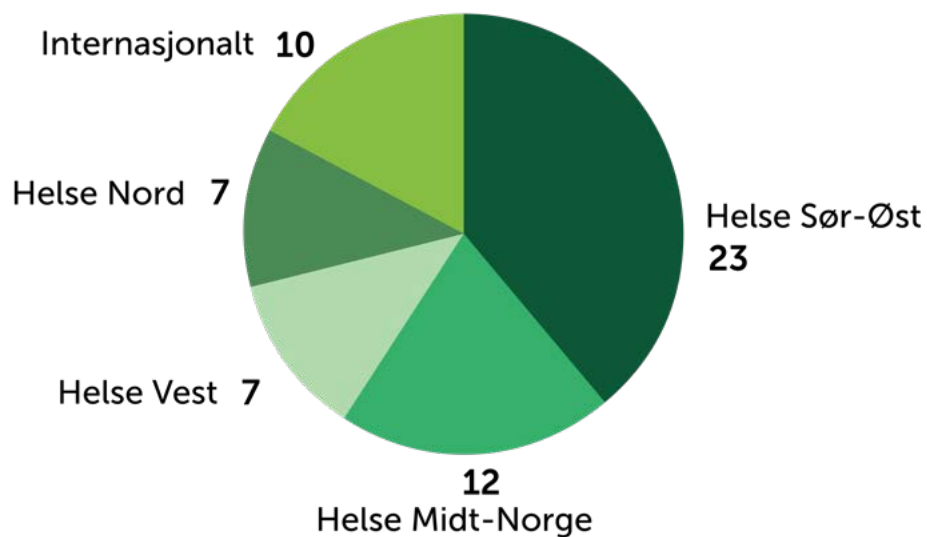
6 professorer
2 prof. em.
8 postdoktorer
11 PhD
2 Avlagte doktorgrader

2022

Forskning- og utviklingsprosjekter

Forskergruppen i Aldring og helse har et nært og forpliktende samarbeid med forskergrupper ved alle universitetssykehus i Norge. Aldring og helse har i 2023 tatt del i 35 forskningsprosjekter og 16 utviklingsprosjekter, totalt 51.

Grafen under viser antall prosjekter hvor vi har samarbeidet med institusjoner i de ulike helse-regionene og internasjonalt.

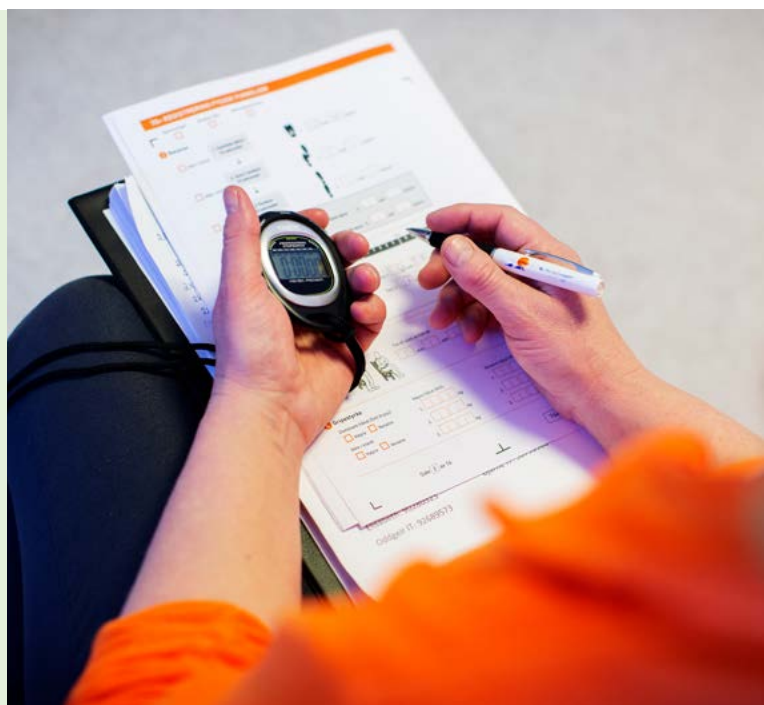

Antall prosjekter hvor vi har samarbeidet med institusjoner fordelt på helse-region og internasjonalt

Klikk eller scan for å se oversikt over våre forskningsprosjekter

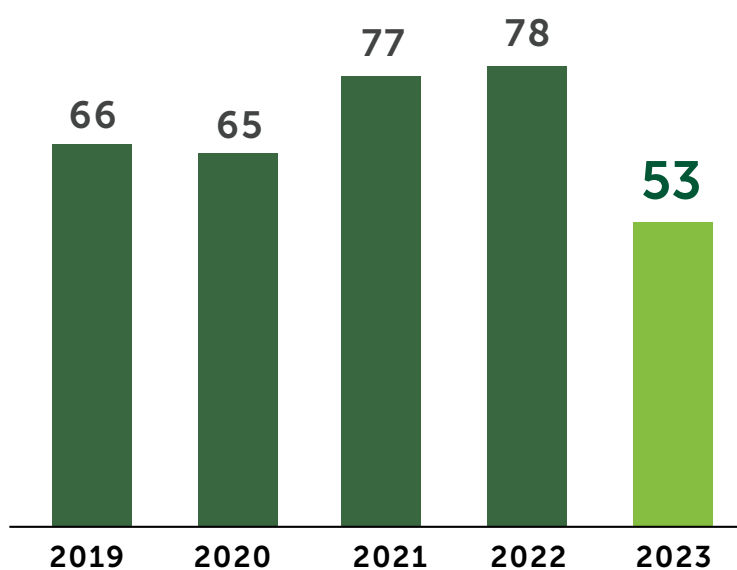
www.aldringoghelse.no/forskning-og-utvikling/forskningsprosjekter/

Vitenskapelige artikler

Vi publiserer vitenskapelige artikler både i norske og internasjonale vitenskapelige tidsskrifter. I 2023 ble det publisert 53 vitenskapelige artikler.

Publiserte vitenskapelige artikler 2019-2023.

Klikk eller scan for å se oversikt over alle artiklene, med sammen-
drag og lenke til publikasjonen.

www.aldringoghelse.no/forskningsartikler

VÅRE FAGOMRÅDER

Aldring og helse har ansvar for å bidra til kunnskap og kompetanse om aldring og eldrehelse. Tradisjonelt har vi nådd bredt ut med informasjon, kunnskap og kompetanse tilpasset ulike målgrupper. Vi henvender oss til alt fra allmennheten til ulike grupper ansatte i helse- og omsorgstjenestene og ulike forskningsmiljøer. Vi har en bred tilnærming til aldring innenfor følgende fagfelt:

- Aldring
- Fysisk helse
- Psykisk helse
- Kognisjon og demens

Aldring

Med aldring kommer fysiske, psykiske og sosiale forandringer, som redusert syn og hørsel. Det øker også sårbarheten for plager og sykdommer, men opplevelsen av aldring varierer individuelt og er påvirket av samfunnet. Her er noen av områdene vi jobber med under området fagområdet aldring:

Aldring i et livsløpsperspektiv

Helse og funksjon i eldre år påvirkes av livet fra fødsel til voksen alder. Sosial ulikhet gjennom livsløpet gir ulike forutsetninger ved aldring. Det er et mål nasjonalt og internasjonalt å tilrettelegge for best mulig aldring for alle.

Folkehelse og aldring

Flere eldre lever lenger og med bedre helse. Eldrebefolkningen er mangfoldig, og behovet for hjelp er størst blant de eldste. Målet er å sikre en god alderdom med god funksjon og livskvalitet, samtidig som vi sikrer bærekraftig velferd.

Sunn aldring

FN lanserte i 2020 en global handlingsplan for sunn aldring 2021-2030. WHO beskriver sunn aldring som å utvikle og vedlikeholde funksjonsevne for å trives i eldre år. Målet er å legge til rette for best mulig funksjonsevne for alle eldre.

Funksjonsevne og aldring

Aldringsprosesser øker sannsynligheten for nedsatt funksjonsevne. Vanlige funksjonsnedsettelse skyldes nedsatt syn, hørsel, kognisjon, mobilitet, sykdommer eller psykososiale forhold.

Utviklingshemming og aldring

Vi bidrar til bedre tjenester og økt livskvalitet for eldre med utviklingshemming gjennom forskning og fagutvikling. I 2023 har vi gjennomført flere prosjekter om helse og levekår ved aldring, inkludert studier om Downs syndrom og demens, og veteraners helse.

Helt åpent om aldring

Helt åpent om aldring utfordrer etablerte oppfatninger og skaper oppmerksomhet rundt aldring. Et eksempel på aktivitet er generasjonsfestivalen.no.

Fysisk helse

God fysisk helse betyr for mange å ha en kropp som fungerer og som gir lite plager. Fysisk helse i eldre år påvirkes av naturlige aldringsprosesser, økt risiko for sykdom og av funksjonstap. Samtidig ser vi også at mange bevarer god fysisk helse i høy alder.

Fagområdet fysisk helse bidrar til forskning, kvalitetsarbeid og kompetansespredning om hvordan vi kan bevare best mulig fysisk helse og funksjon i eldre år. Vi har tett samarbeid med geriatrien i sykehusene og med primærhelsetjenesten i kommunene. Begge har tverrfaglig utredning og behandling av eldre pasienter ved akutte og kroniske sykdommer som en sentral oppgave. I 2023 har hovedsatsningen vært forskning på fysisk aktivitet og vurdering av skrøpelighet hos eldre. I tillegg har Sterk og stødig, treningsgrupper for eldre, økt i aktivitet og utbredelse. Gjennom økt kursaktivitet er det nå over 100 kommuner som har egne Sterk og stødig-veiledere, og det er over 430 treningsgrupper på landsbasis.

Mer informasjon om fysisk helse finner du på våre nettsider.

Psykisk helse

Psykiske lidelser og plager er vanlig også hos eldre. Mange kan få hjelp i primærhelsetjenesten, mens andre vil ha behov for et tilbud i spesialisthelsetjenesten. På våre nettsider kan du lese mer om utredning, behandling og de vanligste psykiske lidelsene hos eldre. Du finner også lenker til e-læring, podkast og andre kompetansehevende tilbud.

Innenfor fagområdet psykisk helse jobber vi med forskning, fagutvikling, kompetansespredning og kvalitetsregister for alderspsykiatri. Hovedsatsningene i 2023 har vært lansering av digital versjon av det nasjonale kvalitetsregisteret for alderspsykiatrien (KVALAP) og ferdigstillelse av den reviderte ABC'en «Psykiske lidelser hos eldre». I 2024 vil alle alderspsykiatriske avdelinger levere data til KVALAP og ABC'en blir sendt i trykken.

Kognisjon og demens

Fordi det blir flere eldre i Norge, øker antallet personer med demens. Vi oppfordrer alle til å lære mer om demens. Kunnskap er viktig for de som lever med demens, deres pårørende, frivillige og helse- og omsorgspersonell. På våre nettsider finner du både fakta om demens og aktuelle verktøy for helse- og omsorgspersonell. Ansatte på fagområdet demens i Aldring og helse representerer bred tverrfaglig kunnskap og kompetanse.

Til fagområdets oppgaver hører forskning, fagutvikling, kompetanseheving og formidling. Aldring og helse utfører på oppdrag fra helsemyndighetene forsknings- og utviklingsprosjekter, som de femårige demensplanene. Vi spiller en aktiv rolle i internasjonalt samarbeid om demens.

I 2023 er det ferdigstilt flere åpent tilgjengelige e-læringsprogrammer om utredning og behandling av personer med demens. Innen forskning og utviklingsarbeid har vi blant annet sett på risikofaktorer og mulighet for forebygging av demens, samt metoder for kognitiv stimulering og meningsfulle aktiviteter gjennom demensforløpet. Det er samlet inn data som vil gi oss oversikt over insidens av demens i Norge.

KOMPETANSEHEVING

En av Aldring og helses kjerneoppgaver har alltid vært å utvikle og spre kompetanse til tjenestene gjennom ulike opplæringsmodeller på oppdrag fra myndighetene.

Hvert år gjennomfører et stort antall helse- og omsorgsarbeidere kompetanseheving og utdanning hos Aldring og helse. Tilbudet spenner fra korte introduksjonskurs til meritterende utdanning. Mange av tilbudene våre er gratis for deltakeren. Det er lønnsomt for både virksomhetene, deltakerne og kommunene at kompetansenivået heves.

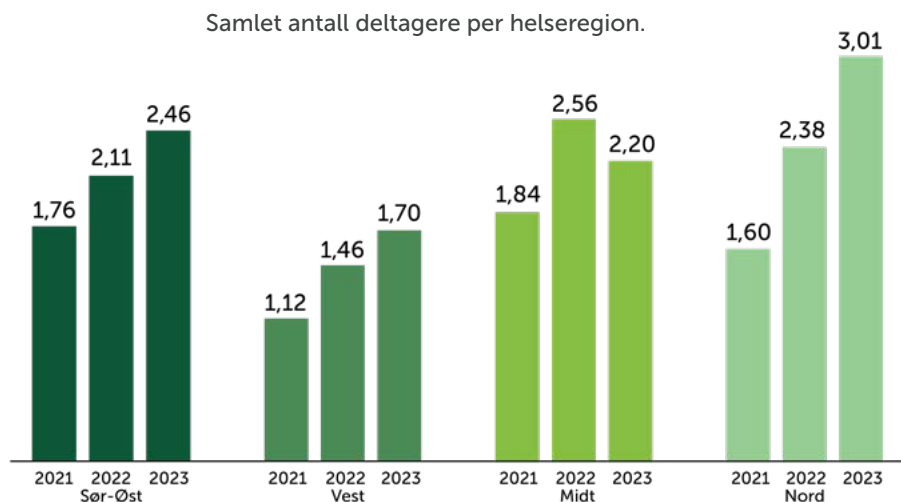
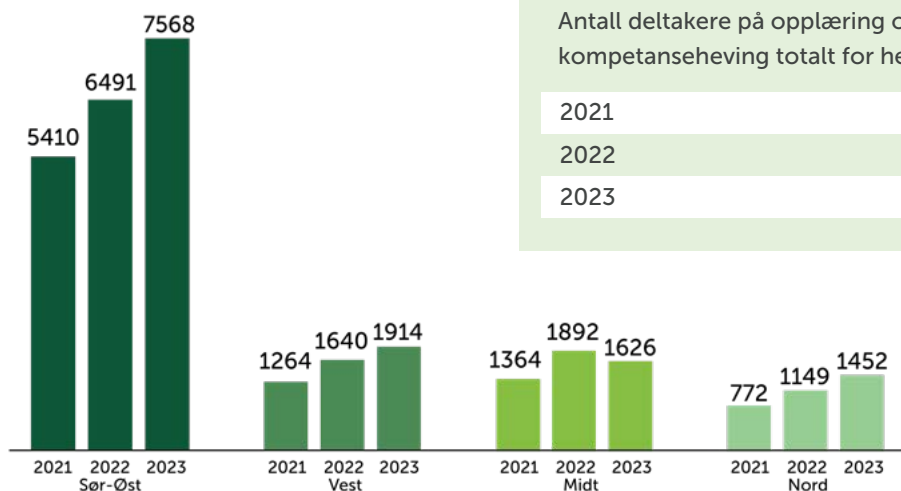
Kompetanseheving lønner seg

Det er lønnsomt for både kommuner, virksomheter og deltakere at kompetansenivået heves i helse- og omsorgstjenestene. Aldring og helse tilbyr kompetanseheving og utdanning på alle våre fagområder og det er mulig å gjennomføre alt fra korte introduksjonskurs til meritterende utdanning. Mange av tilbudene våre er gratis for den enkelte deltaker.

Vi tilbyr kompetanseheving for personer som jobber innen helse- og omsorgstjenesten, men også for andre.

God vekst i antall deltagere på våre opplæringstilbud

Grafene under viser at vi har en god vekst i alle helse-regioner, og at majoriteten av deltagere kommer fra region Sør-Øst. Ser vi derimot på antall deltagere sammenlignet med antall innbyggere ser bildet annerledes ut, og vi får en mer relevant framstilling. Vi vil alltid søke å nå en mest mulig lik dekningsgrad i hele landet.

Klikk eller scan for å lese om våre opplæringstilbud

www.aldringoghelse.no/kompetanseheving

Klikk eller scan for å laste ned vår brosjyre Hev kompetansen

<https://www.aldringoghelse.no/hevkompetansen>

Antall deltagere på opplæring og kompetanseheving totalt for hele Norge

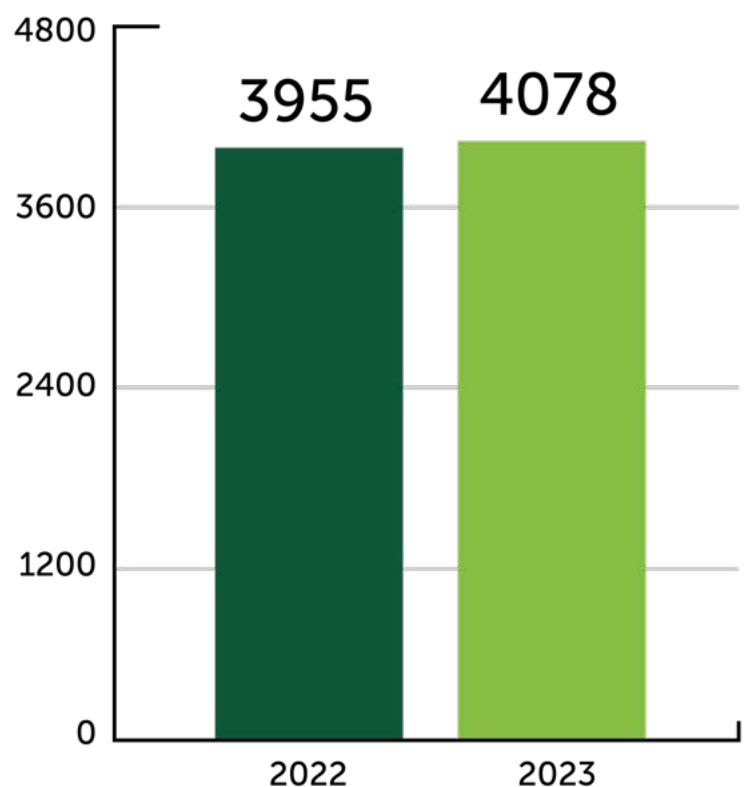
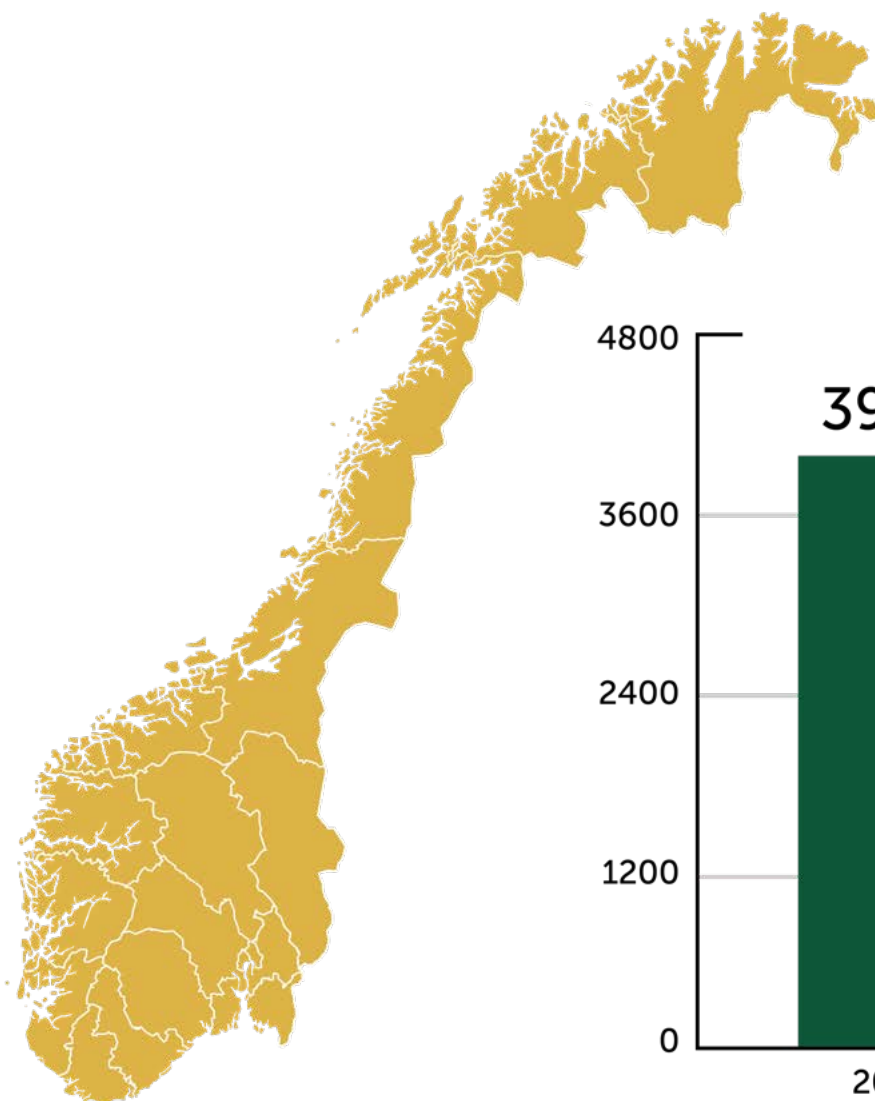
2021	8810
2022	11172
2023	12560

ABC-opplæringen

ABC-opplæringen gir dokumentert kompetanseheving innen eldreomsorg, demensomsorg, utviklingshemning og musikkbasert miljøbehandling. Kunnskapen styrkes om hva som er god praksis i henhold til retningslinjer, lover og forskrifter. Målet er at kunnskap og refleksjon skal føre til positiv endring av praksis. ABC-opplæringen passer for alle ansatte – både de med og de uten helsefaglig utdanning. Ledere oppfordres til å delta, og det finnes også eget materiell direkte myntet på dem.

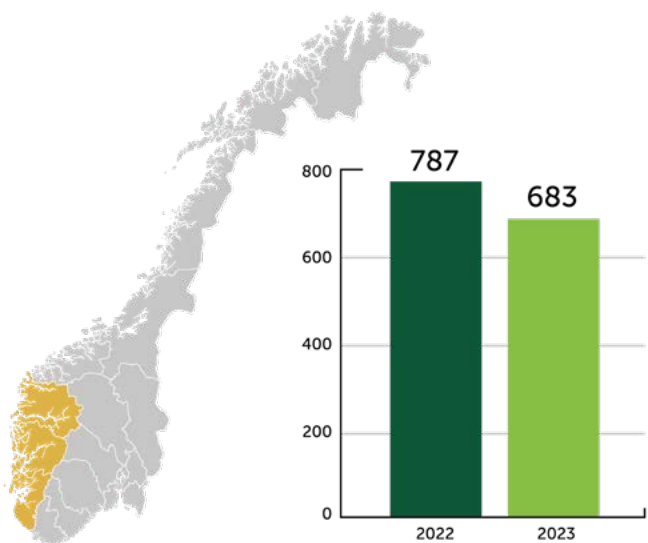
Klikk eller scan for mer informasjon om ABC-opplæringen

www.aldringoghelse.no/kompetanseheving/abc-opplaeringen

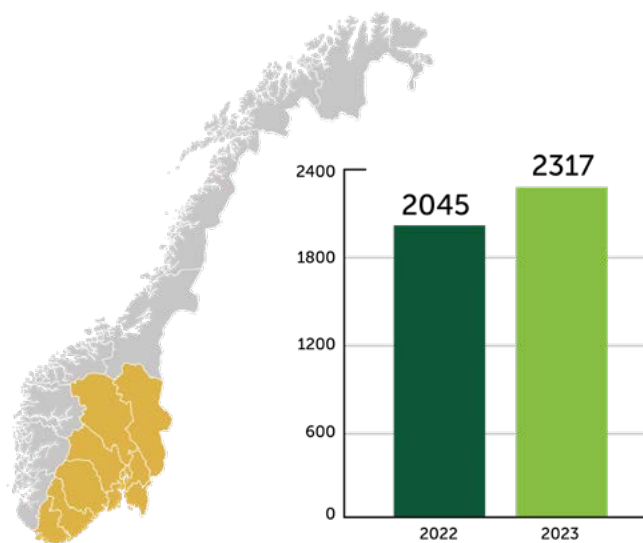

Antall deltakere på ABC-opplæringen totalt for hele Norge

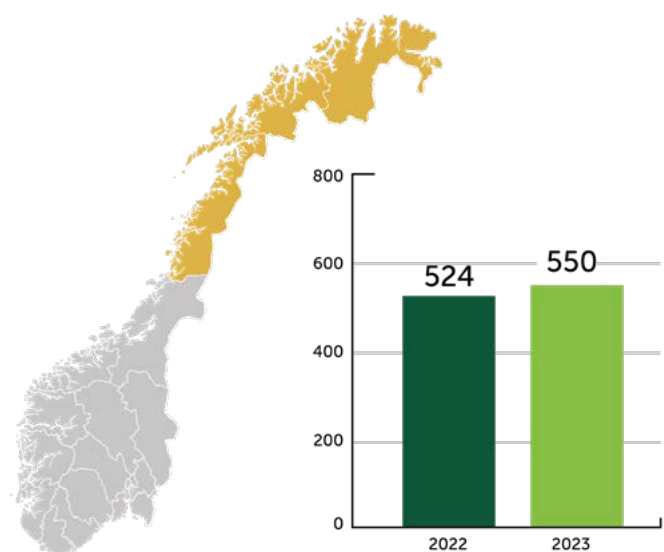
I grafen på neste side presenteres antall deltakere på ABC-opplæringen fordelt pr. helseregion.

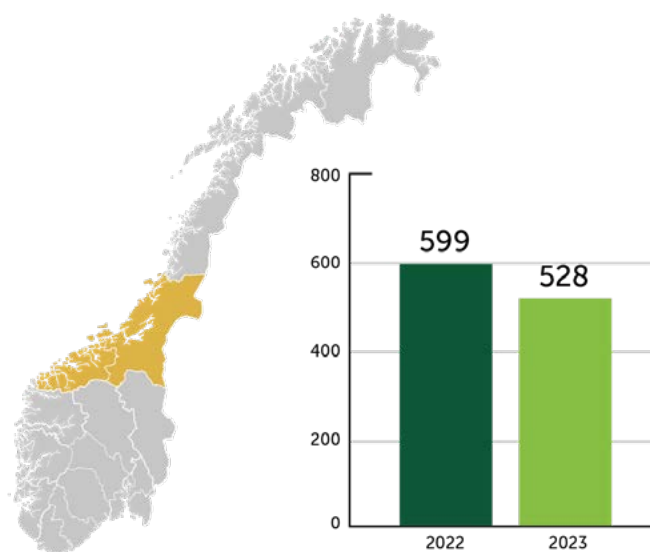
Antall deltakere på ABC-opplæringen Vest

Antall deltakere på ABC-opplæringen Sør-Øst

Antall deltakere på ABC-opplæringen Nord

Antall deltakere på ABC-opplæringen Midt

Pårørende til personer med demens

Målet med pårørendetiltakene er å gi kunnskap og støtte til pårørende til personer med demens samt legge til rette for at pårørende skal kunne dele erfaringene sine med andre i samme situasjon. Pårørendetiltakene administreres av Aldring og helse på oppdrag fra Helsedirektoratet, som en del av det nasjonale demensplanarbeidet. Som helsepersonell kan du søke om tilskudd til etablering og drift av pårørendeskoler og samtalegrupper for pårørende til personer med demens. Aldring og helse administrerer også landsdekkende mestringskurs for barn og unge som har en forelder med demens, samt for yngre personer med demens og nære pårørende.

Tilskuddsordningene omfatter støtte til drift av pårørendeskoler og samtalegrupper, samt tilskudd til deltakere på kurs i arrangementene *Møteplass for mestring*, *Tid til å være ung?* og *Hvem ser meg? – Sommerleir*.

Mer informasjon om våre pårørendetilbud

www.aldringoghelse.no/demens/parorende/

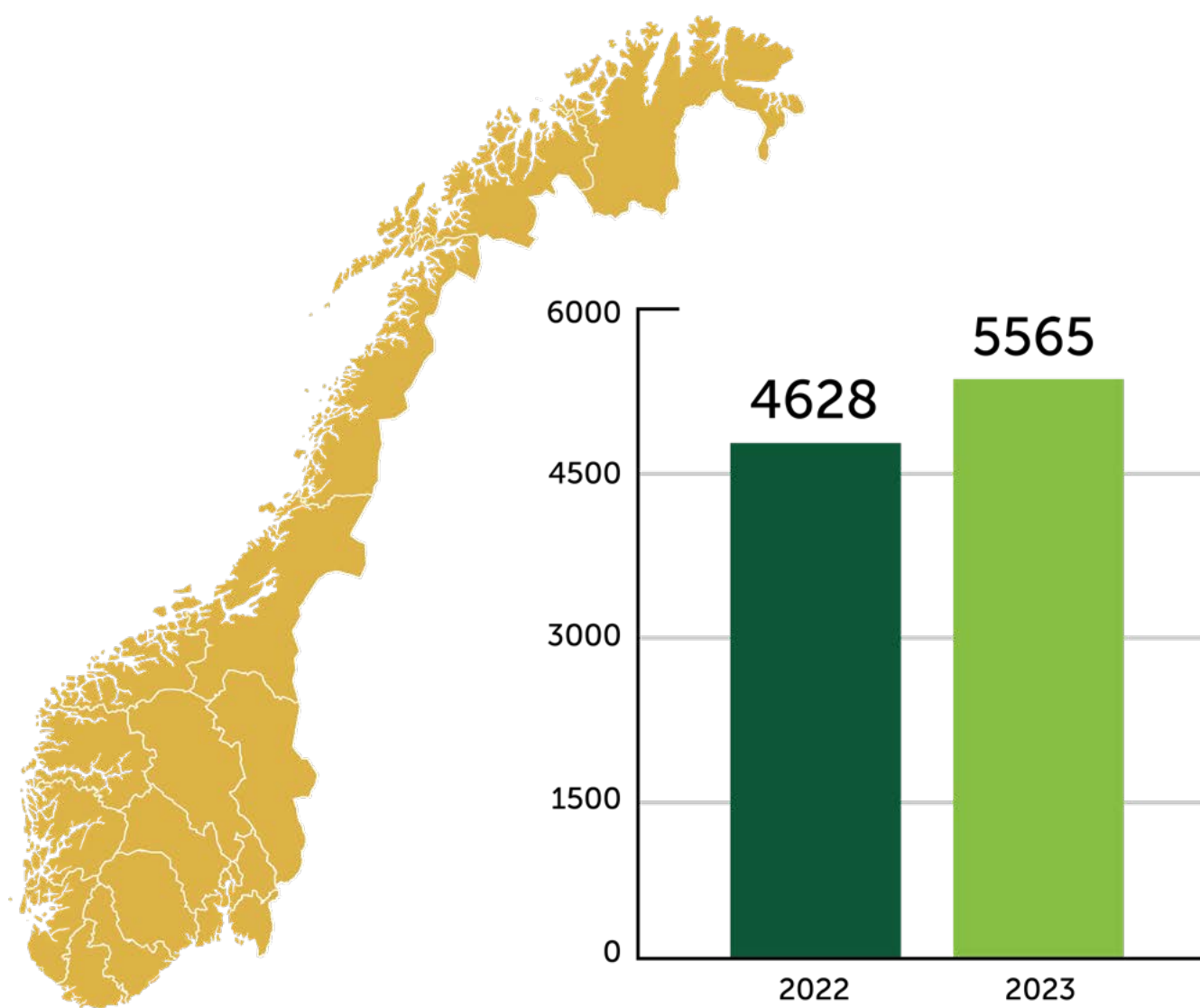
Det var svært mange instanser som søkte om tilskudd til pårørendeskoler og samtalegrupper i 2023, og det høyeste antall gjennomførte tilbud gjennom årene i Demensplan 2020 og 2025. Se oppsummering i tabellen under.

De neste sidene viser antall deltakere på pårørendeskoler og samtalegrupper for personer med demens. Der ser dere utviklingen i antall deltakere fordelt på hele landet og helseregioner.

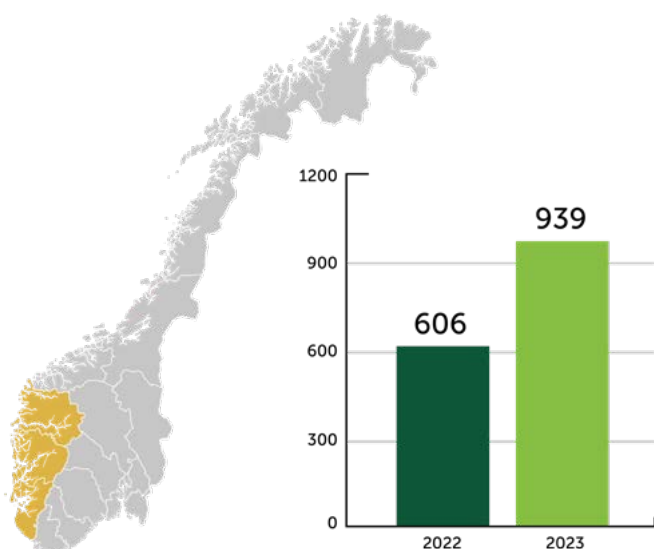
Pårørendetilbud	Antall søkere som gjennomførte tilbud	Antall tilbud
Pårørendeskole og samtalegrupper	279 søkere	455 tilbud
Møteplass for mestring	120 deltakere, 60 par	6 kurs lagt til alle helseregioner
Tid til å være ung?	29 deltakere	2 landsdekkende helgekurs
Hvem ser meg - sommerleir	15 familier, til sammen 20 barn	1 landsdekkende sommerleir

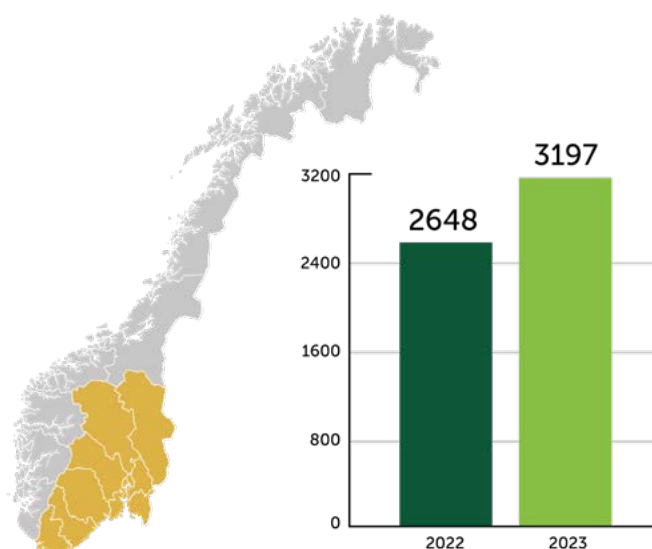
Pårørendeskoler

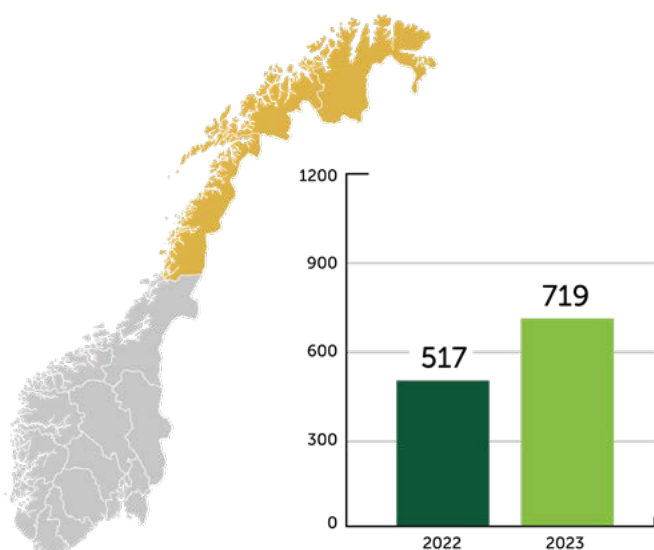
Antall deltakere på pårørendeskoler totalt for hele Norge

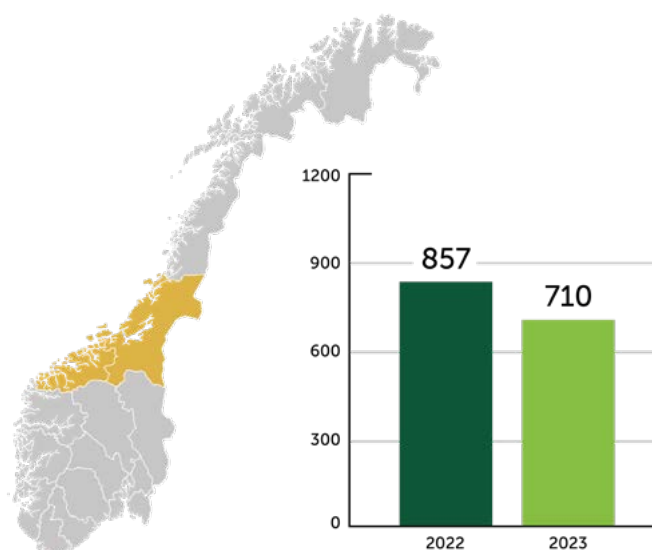
Antall deltakere Vest

Antall deltakere Sør-Øst

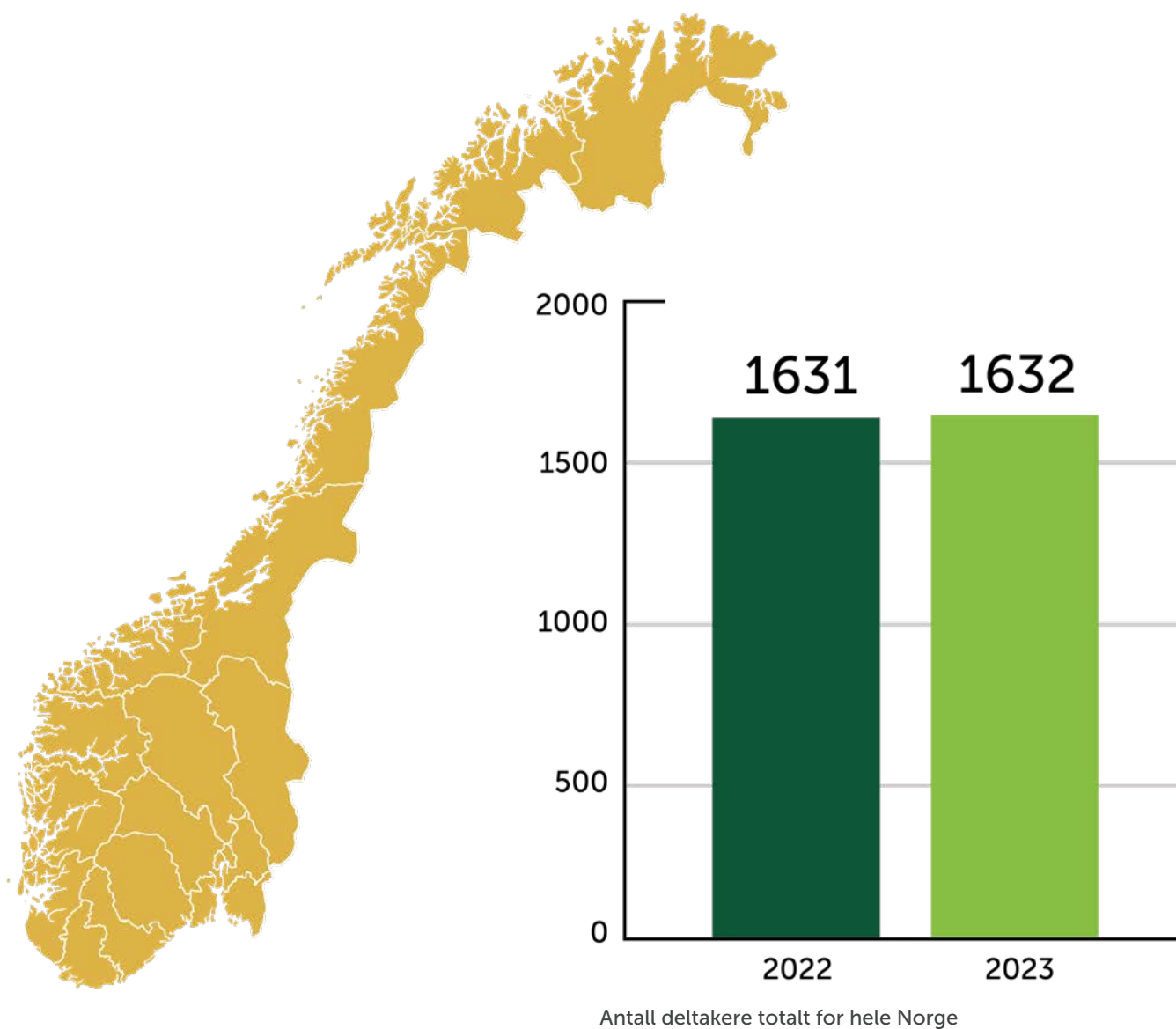

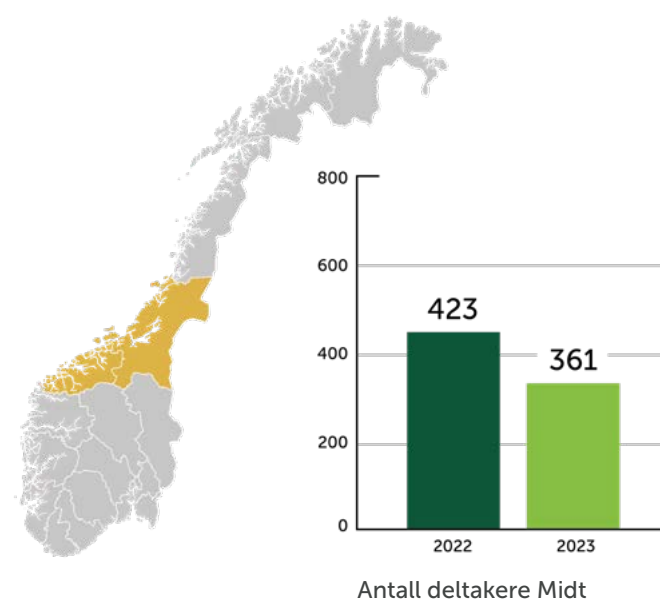
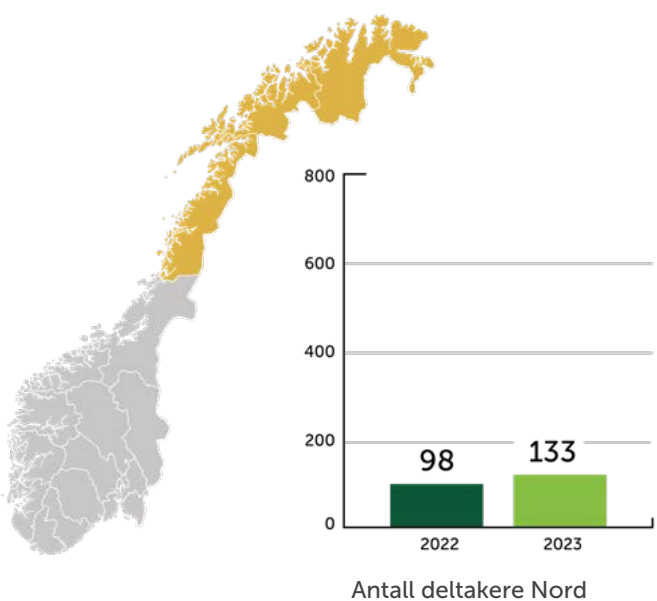
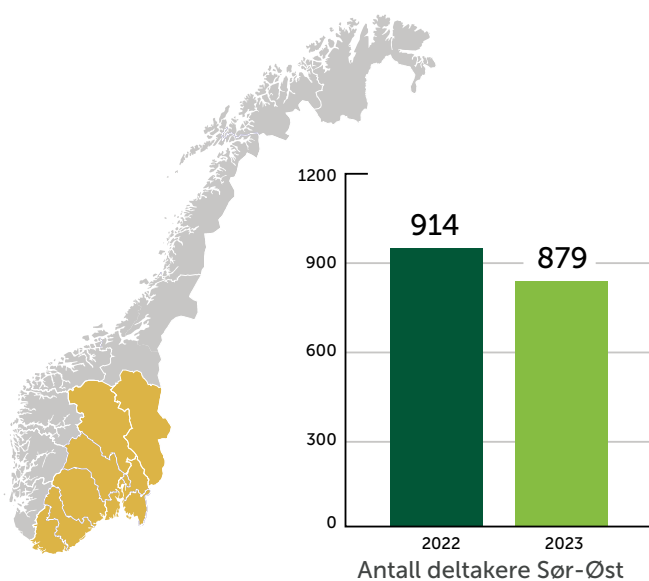
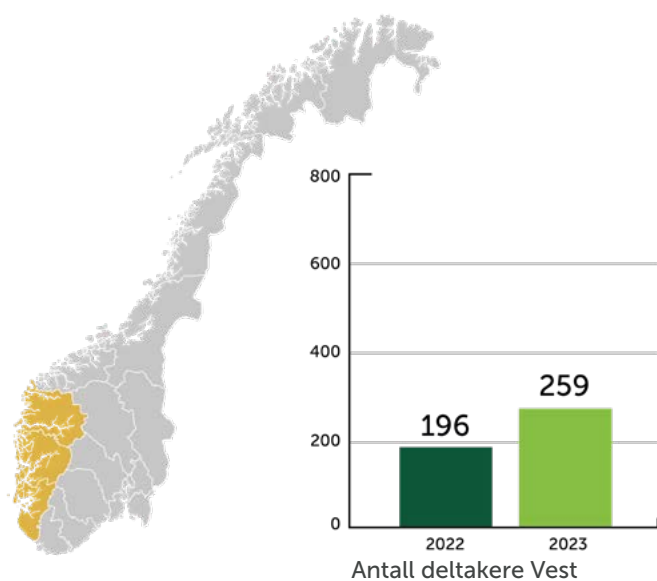
Antall deltakere Nord

Antall deltakere Midt

Samtalegrupper for pårørende

Kurs og konferanser

For å sikre kompetanse og spesialisering blant ansatte er løpende og systematisk kompetanseheving viktig. Korte, intensive kurs kan være et viktig ledd i en god kompetansehevingsplan. Aldring og helse avholder kurs og foredrag innen alle våre fagområder.

De årlige konferansene til Aldring og helse er noen av de største møteplassene for de respektive fagfeltene i Norge. Foredragsholderne er ledende eksperter som raust deler egen kunnskap og erfaring. Programmene gir deltakerne inspirasjon og oppdatert kunnskap.

I grafene under har vi illustrert utviklingen i antall deltaker for kurs og konferanser. Året 2021 var sterkt preget av koronasituasjonen og mye av det vi gjennomførte av kurs og konferanser ble gjennomført digitalt. Året 2023 var det flere fysiske gjennomføringer og noen færre deltagere totalt sett på konferansene. For våre kurs hadde vi en kraftig økning i fysisk deltagelse i 2023.

Klikk eller scan for å
få mer informasjon
om våre kurs

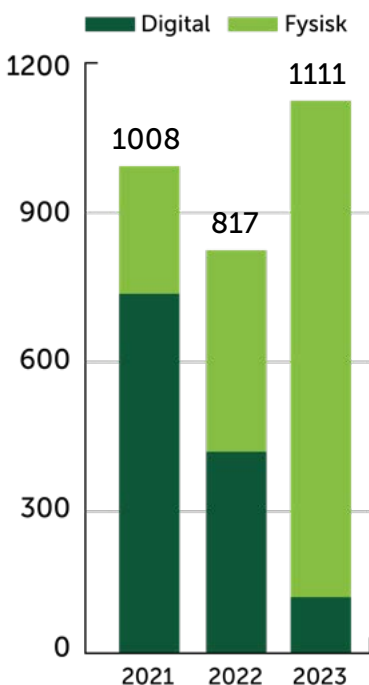
www.aldringoghelse.no/kompetanseheving/kurs

Klikk eller scan for å
få mer informasjon
om våre konferanser

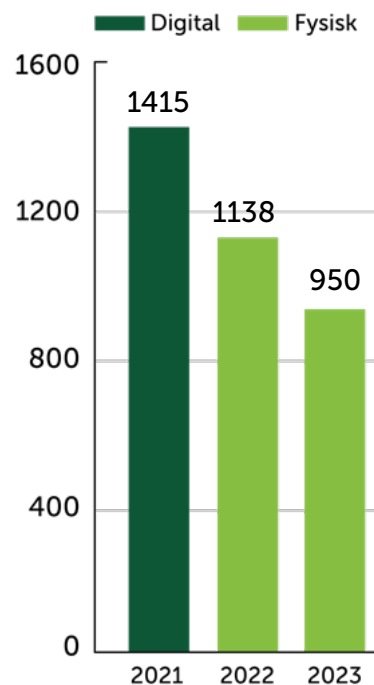

www.aldringoghelse.no/kompetanseheving/konferanser

Kurs

Konferanser

Oversikt over deltagere fysisk og digitalt på kurs og konferanser.

Fagbrev helsefagarbeider

Personer uten helsefaglig utdanning som jobber innen helse- og omsorgstjenesten, kan ta fagbrevet på sin egen arbeidsplass. Dette tar i overkant av ett år, og både virksomheten, den ansatte og bruker/pasient får utbytte av kompetansehevingen. Det kan være mange grunner til at ansatte i helse- og omsorgstjenesten mangler formell utdanning. Denne opplæringen er skreddersydd for dem. Kandidatene blir omgitt av et støtteapparat, som hjelper dem på veien til fagbrevet. Opplegget passer alle – uavhengig av alder og bakgrunn.

I grafen under vises antall deltakere som avsluttet fagbrev helsefagarbeider fordelt per helseregion for 2021-2023.

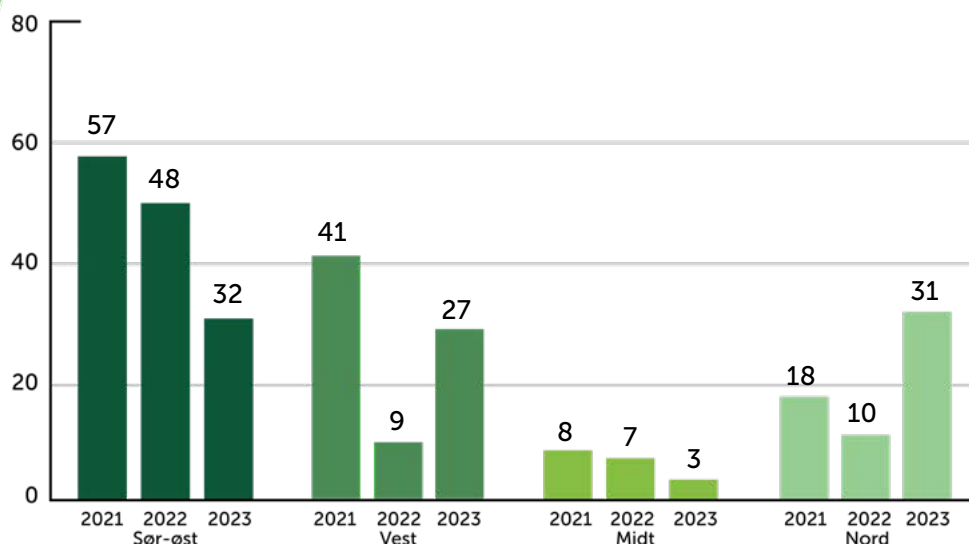
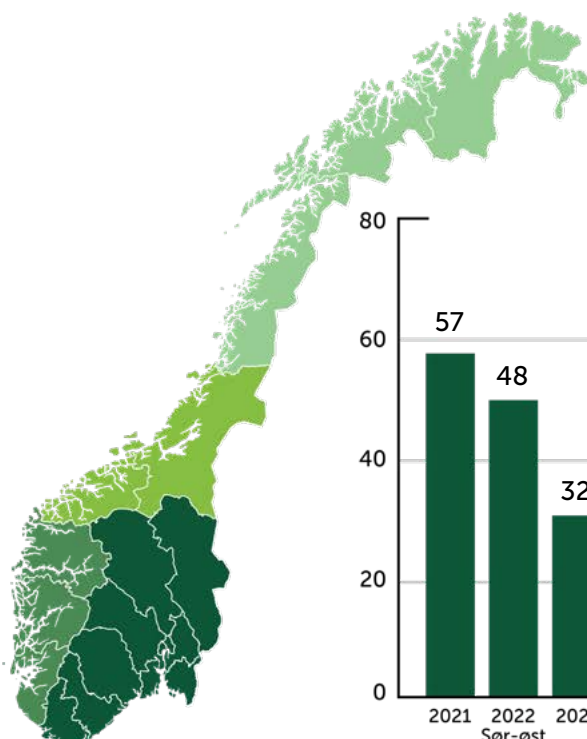
Antall deltakere som har avsluttet fagbrev helsefagarbeider totalt for hele Norge

2021	124
2022	74
2023	93

Klikk eller scan for å få mer informasjon om fagbrev helsefagarbeider

www.aldringoghelse.no/kompetanseheving/fagbrev

Antall deltakere som har avsluttet fagbrev helsefagarbeider fordelt pr. helseregion.

Fagskolen Aldring og helse

Fagskolen i aldring og helse er en høyere yrkesfaglig utdanningstilbud med to studieretninger; *Demens og psykisk helse hos eldre*, og *Utviklingshemning, miljøarbeid og aldring*. Utdanningene er på deltid over to år og gir 60 studiepoeng. Studentene er i sitt vanlige arbeid under studiet. Den praktiske delen av studiekravene gjennomføres på arbeidsplassen i ordinært arbeid der det tas i bruk nasjonalt anbefalte kartleggingsverktøy og miljøbehandling. Fordi utdanningen foregår i nær samhandling med praksis, gir den en spisskompetanse som er direkte anvendbar i arbeidslivet.

Antall deltakere som har avsluttet fagskolen totalt for hele Norge

2021	67
2022	67
2023	81

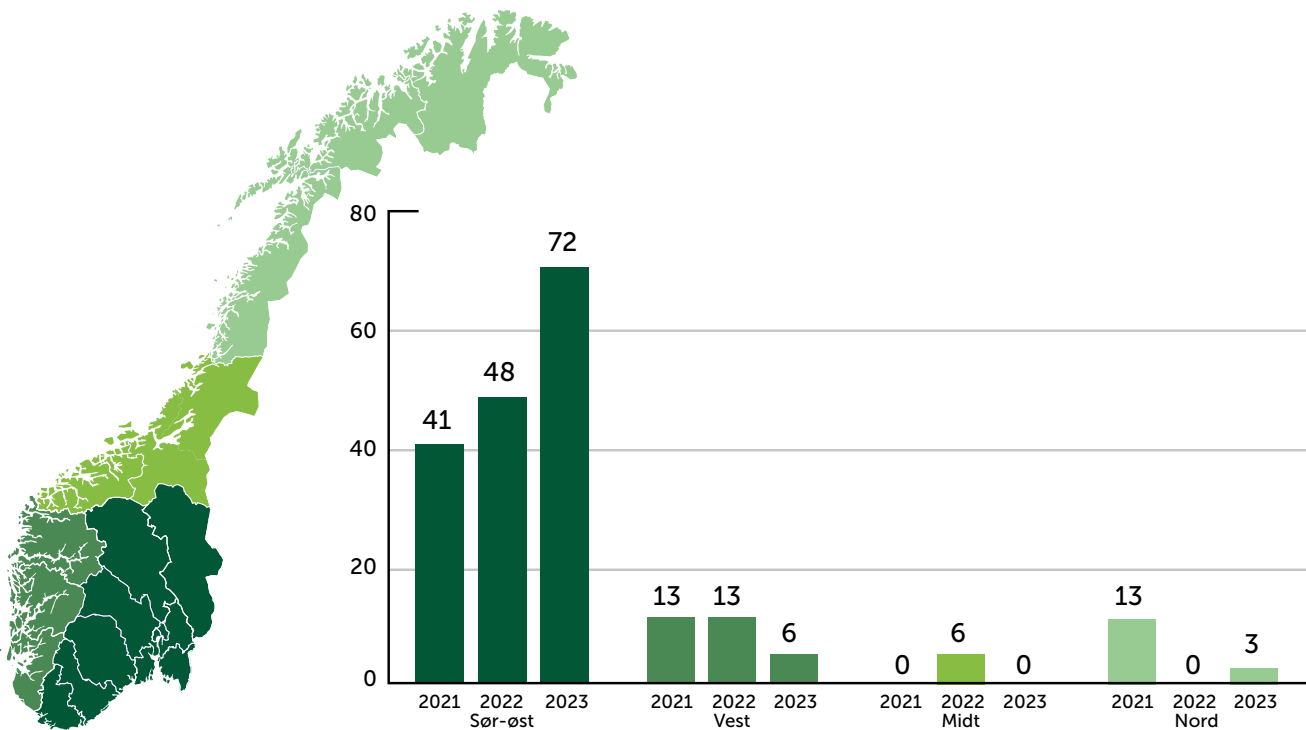
I 2021 var det totalt 146 studenter, fordelt på disse samlingsstedene: Alta, Bergen, Drammen, Hønefoss, Tønsberg og Ålesund. Juni 2022 ble det uteksaminert 66 kandidater og gjennomføringsgraden var ca. 80 %. Studentopptaket ble gjort via Samordna opptak.

I grafen under vises antall deltakere som avsluttet fagskolen fordelt per helseregion for 2021-2023.

Klikk eller scan for mer informasjon om fagskolen

www.aldringoghelse.no/kompetanseheving/fagskolen

Antall deltakere som har avsluttet fagskolen fordelt pr. helseregion

Lovpålagte krav

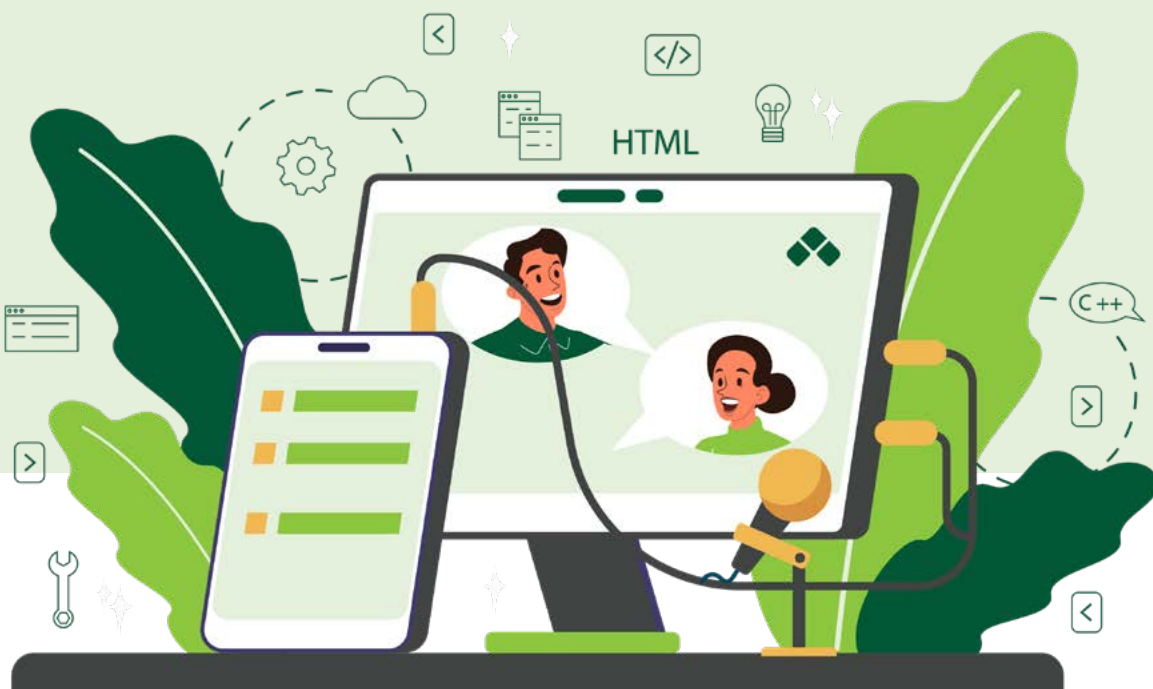
Virksomheter som yter helse- og omsorgstjenester er lovpålagt å sørge for at ansatte gis den opplæring, etterutdanning og videreutdanning som er nødvendig for at den enkelte skal kunne utføre sitt arbeid forsvarlig. I dette ligger det at både ledelse og ansatte må holde seg faglig oppdaterte. For å kunne gi høyere kvalitet på tjenestene – bedre helse og omsorgstjenester til pasienter, brukere og pårørende – er det viktig benytte seg av den nyeste forskningsbaserte kunnskapen.

Forsvarlighet er en rettslig standard, mens god praksis er en arbeidsstandard. Innholdet i begrepene forsvarlighet og god praksis endres over tid. Opplæring som er laget med utgangspunkt i gjeldende anbefalinger, retningslinjer og lovverk, og som jevnlig oppdateres, sørger for å gi de ansatte oppdatert kunnskap.

De gode modellene for kompetanseheving finnes

Helsepersonellkommisjonen, som la frem sin rapport i februar 2023, er naturligvis også opptatt av dette. De kommer med en rekke tilnærminger til kompetanseutvikling av helse- og omsorgspersonell. De fremhever nettopp de nasjonale kompetansemiljøene som viktige for å møte kompetansebehovet i helse- og omsorgstjenestene og de peker på behovet for at veien mellom forskning og klinisk praksis blir kortere.

KOMMUNIKASJON

Nasjonalt senter for aldring og helse er i en spennende utvikling, og kommunikasjon er en helt sentral del av vår virksomhet. Vi er opptatt av å holde et høyt kommunikasjonsfaglig nivå, og tar i bruk et bredt spekter av virkemidler i mange kanaler.

Aldring og helse drifter en rekke nettsteder som en del av vår drift eller på oppdrag fra f.eks. helse- direktoratet. Vår hovedside www.aldringoghelse.no har stabil og jevnt økende trafikk. For året 2023 har vi 631.843 unike brukere, 717.170 besøk og 1.327.920 visninger.

Sosiale medier er en viktig kilde til trafikk til hoved- siden vår men den er i seg selv også en viktig kanal for å nå frem til våre målgrupper. Her har vi stor vekst. På Facebook hadde vi ved utgangen av 2023 36.393 følgere. Antallet videovisningsminutter (min 3 sek.) på Facebook havnet på 2.200.000, en økning på 30 % mot fjoråret. Antall følgere på Instagram økte med 5,4% til 3562 følgere. Aldring og helse sender jevnlig ut nyhetsbrev til dem som ønsker det. Ved utgangen av 2023 var det 9000 abonnenter til våre nyhetsbrev.

Aldring og helse ble omtalt eller nevnt i totalt 692 medioppslag i redaksjonelle medier i perioden. Dette er en økning på 25% fra forrige periode.

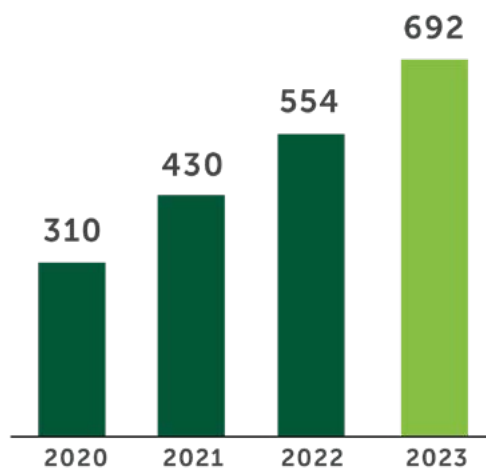

VG var det enkeltmedie som publiserte flest oppslag etterfulgt av VG Pluss. Totalt ble Nasjonalt senter for aldring og helse nevnt eller omtalt i så mange som 249 ulike medier.

Forskningssjef Geir Selbæk er fast gjest i P1+ med informasjon om eldrehelse og demens. Geir Selbæk ble omtalt i 177 medieoppslag i redaksjonelle medier i 2023. Det er en økning på 19,5%. Flere av våre forskere har deltatt i NRK Dagsrevyen og i andre nyhetsprogrammer.

Biblioteket er en nasjonal tjeneste for alle, og alle kan låne fra vår samling. Biblioteket er en del av fjernlånssamarbeidet mellom bibliotekene.

Forlaget utgir lærebøker, temabøker, fagrapporter og undervisningsmaterieell tilknyttet våre fagområder. Forlaget produserer i tillegg til litteratur, også film og lydbøker.

Aldring og helse ble omtalt i 692 eksterne artikler i 2023.

1.327.920
Nettsidevisninger

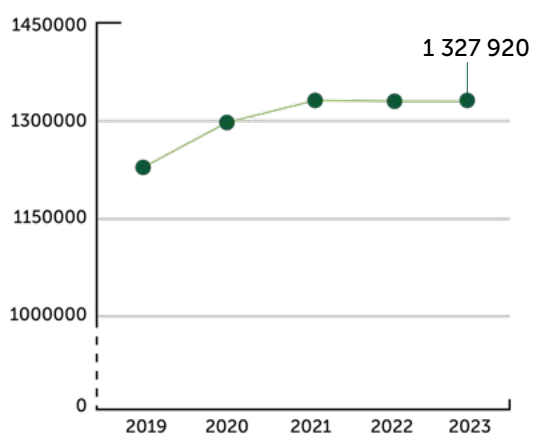
36.393
Følgere på Facebook

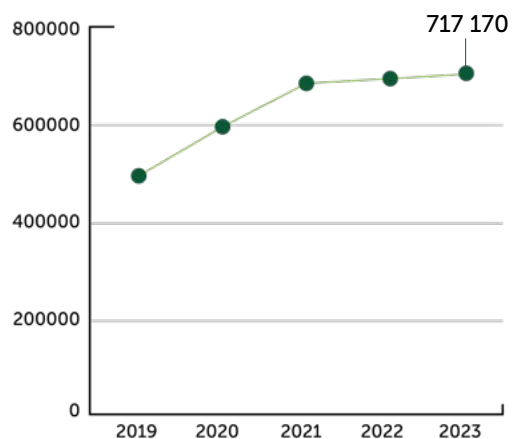
2.200.000
Facebook videovisninger

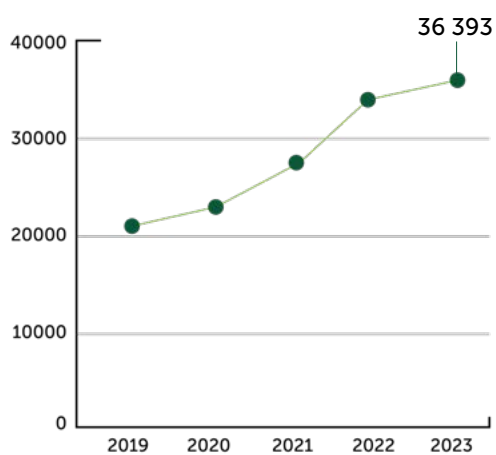
9000
Nyhetsbrev abonnenter

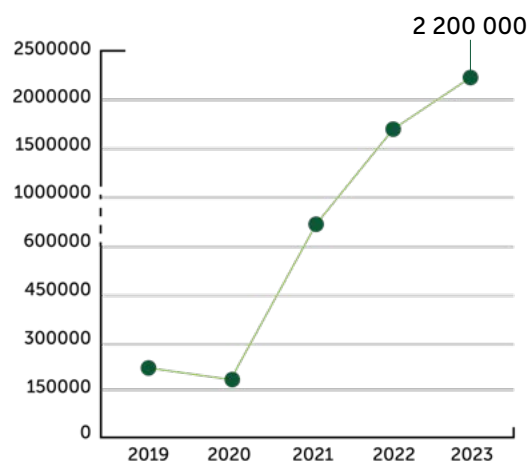
Nettsidevisninger 2019-2023

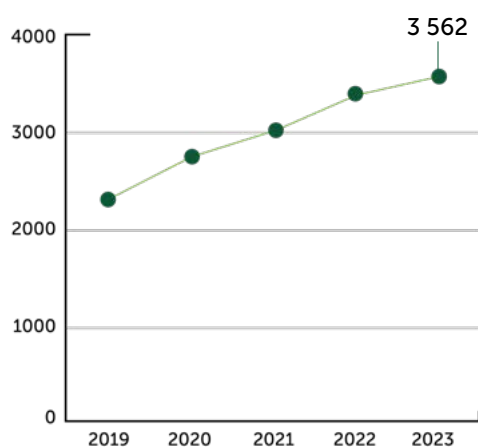
Nettsideøkter / sesjoner 2019-2023

Facebook følgere 2019-2023

Facebook videovisninger 2019-2023

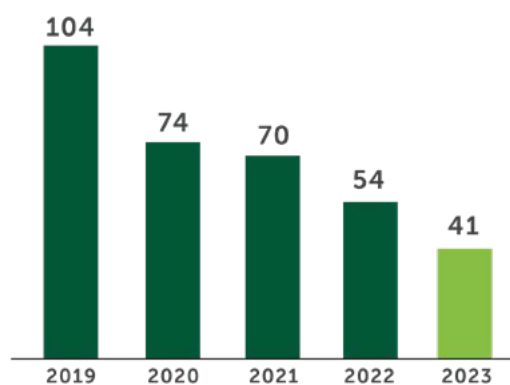

Følgere Instagram 2019-2023

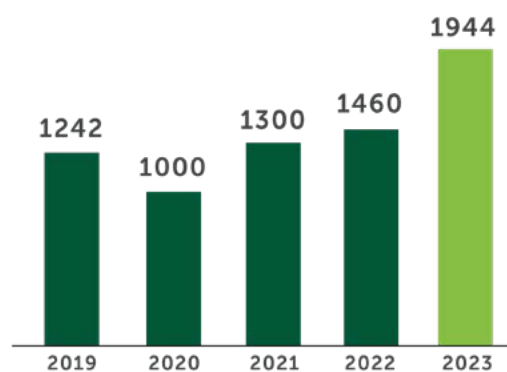
Bibliotek og forlag

Biblioteket en nasjonal tjeneste for alle, og alle kan låne fra vår samling. Biblioteket er en del av fjernlånssamarbeidet mellom bibliotekene.

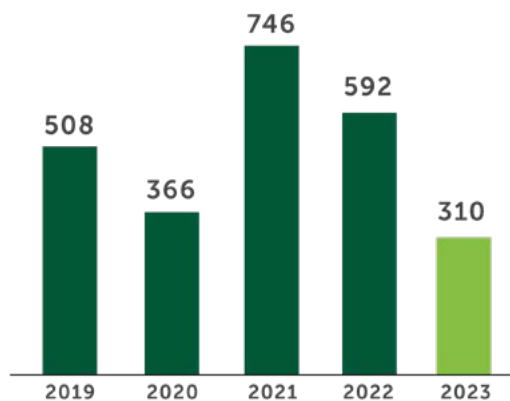
Infohenvendelser

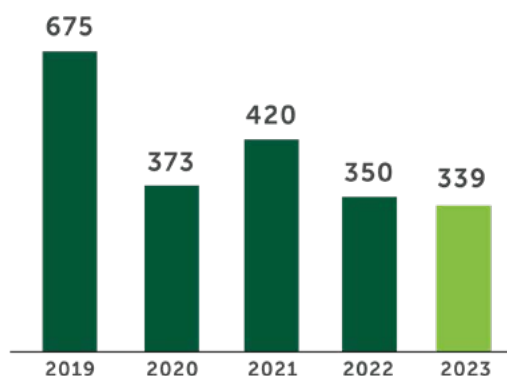
Utlån

Tidsskriftsartikler

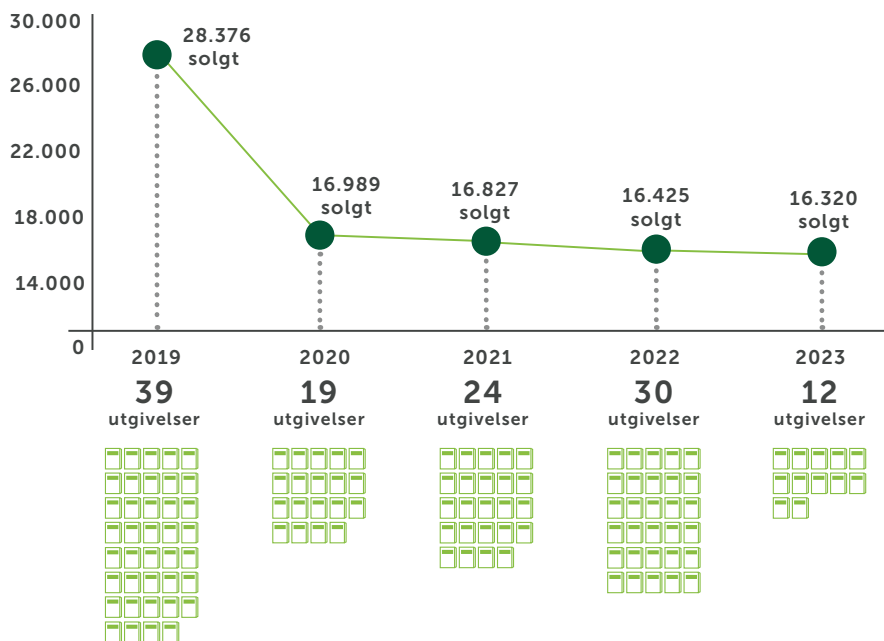

Litteratursøk

Forlag

Forlaget utgir lærebøker, temabøker, fagrapporter og undervisningsmateriell tilknyttet våre fagområder. Forlaget produserer i tillegg til litteratur, også film og lydbøker.

FORANKRING OG ORGANISASJON

Nasjonalt senter for aldring og helse (Aldring og helse) har et nasjonalt ansvar og er opptatt av å ha aktivitet i alle helseregioner. Vi har kontorer og ansatte fordelt over hele landet men organisatorisk er Aldring og helse forankret i Helse Sør-Øst RHF og er et sameie mellom Oslo Universitetssykehus HF og Sykehuset i Vestfold HF. Vårt eierstyre består av klinikkleder for Medisinsk klinikk ved Oslo universitetssykehus (OUS) og forsknings- og innovasjonsdirektør ved Sykehuset i Vestfold (SiV). SiV er ansvarlig for administrativ oppfølging.

Ansatte ved vår årlige fellessamling i Larvik.

Referansegruppens vurdering av aktivitet og resultat

Den nye referansegruppen til Aldring og helse har representanter fra alle helseregioner og har gjennomført en vurdering av aktiviteten og resultatene til Aldring og helse.

Et omfattende mandat gjør at Aldring og helse bør prioritere igangsetting av nye aktiviteter framover. Aldring og helse har en imponerende samlet aktivitet, med økning i aktivitet fra år til år i alle helseregioner. Spesielt viktig er tverrfaglige kompetansehevingstiltak for helsearbeidere med og uten formell kompetanse og folk fra andre kulturer.

HUNT 70+ gir viktig kunnskap om forekomst av demens i Norge, og koblet med data fra Tromsø-studien bidrar dette til ny kunnskap om fysisk og mental helse hos eldre som er vesentlig for utvikling av helsetjenestene framover. Registerne KVALAP og NorKog er representert i alle helseregioner, og er vesentlig for kvalitetsutvikling av tjenestene. Vi berømmer Aldring og helse for svært god formidling og kommunikasjon av kunnskap og aktiviteter til ulike brukergrupper gjennom kurs og konferanser, sosiale medier, filmer og publikasjoner.

Aldring og helse jobber svært godt med nettverksbygging og samarbeid med andre aktører. Ca 1/3 av budsjettet til Aldring og helse er rammefinansiert. Dette er utfordrende for langsiktig strategisk planlegging og begrenser mulighetene til å ta tak i nye områder i mandatet, som f.eks fysisk helse, geriatri og folkehelse.

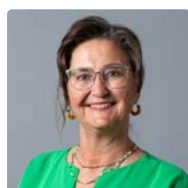

Fra venstre: Iren Luther, Ingrid Haug Olsen, Ingvild Saltvedt, Jorunn Helbostad, Ole K. Grønli, Bent Høie, Kritin Mehre, Anders Lerdal og Anita Vatland. Minna Hynninen, Cathrine Arntzen og Kim Wigaard hadde ikke anledning til å møte for bildetagning.

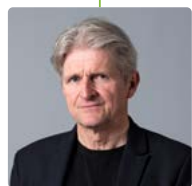
Ledelsen består av ledergruppa og fagråd

Ledergruppa

Ledergruppa er ansvarlige for den totale driften i Aldring og helse. Ledergruppa består av daglig leder, forskningssjef, fag- og utviklingsleder, opplæringsleder, kommunikasjonssjef og administrasjonssjef.

Daglig leder
Kari Midtbø Kristiansen

Forskningssjef
Geir Selbæk

Fag- og utviklingsleder
Guro Hanevold Bjørkløf

Opplæringsleder
Hilde Heimli

Kommunikasjonssjef
Jacob Svenningsen

Administrasjonssjef
Bjørg Aaring

Fag- og utviklingsleder
Trine Nordby Skjellestad
(fra mai 2023)

Fagrådet

Fagrådet har overordnet fag- og forskningsansvar i Aldring og helse. Fagrådet ledes av forskningssjef, og forskningskoordinator er sekretær for rådet. I fagrådet sitter forskningssjef, assisterende forskningssjef, fagsjefer for de ulike fagområdene, fag- og utviklingsleder og daglig leder.

Forskningssjef
Leder fagråd
Geir Selbæk

Sekretariat

**Forsknings-
koordinator**
Cathrine Selnes
Trevino

**Forsknings-
rådgiver**
Karina Grasbekk

**Daglig
leder**
Kari Midtbø
Kristiansen

**Fag- og
utviklingsleder**
Guro Hanevold
Bjørkløf

**Fagsjef
aldring**
Ellen Melbye
Langballe

**Fagsjef
fysisk helse**
Gro Gujord
Tangen

**Fagsjef
psykisk helse**
Eivind
Aakhus

**Fagsjef kognisjon
og demens**
Anne Marie
Mork Rokstad

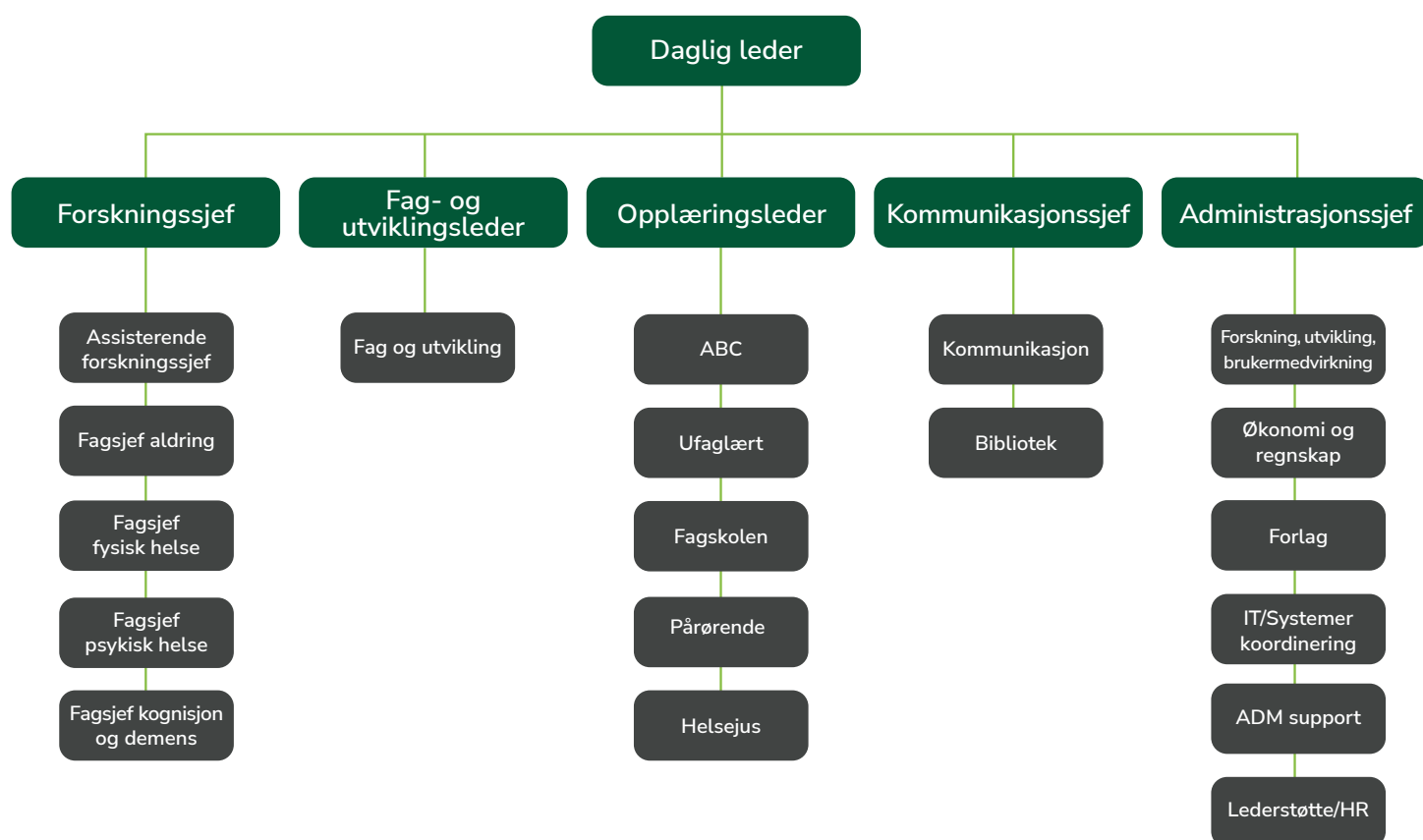

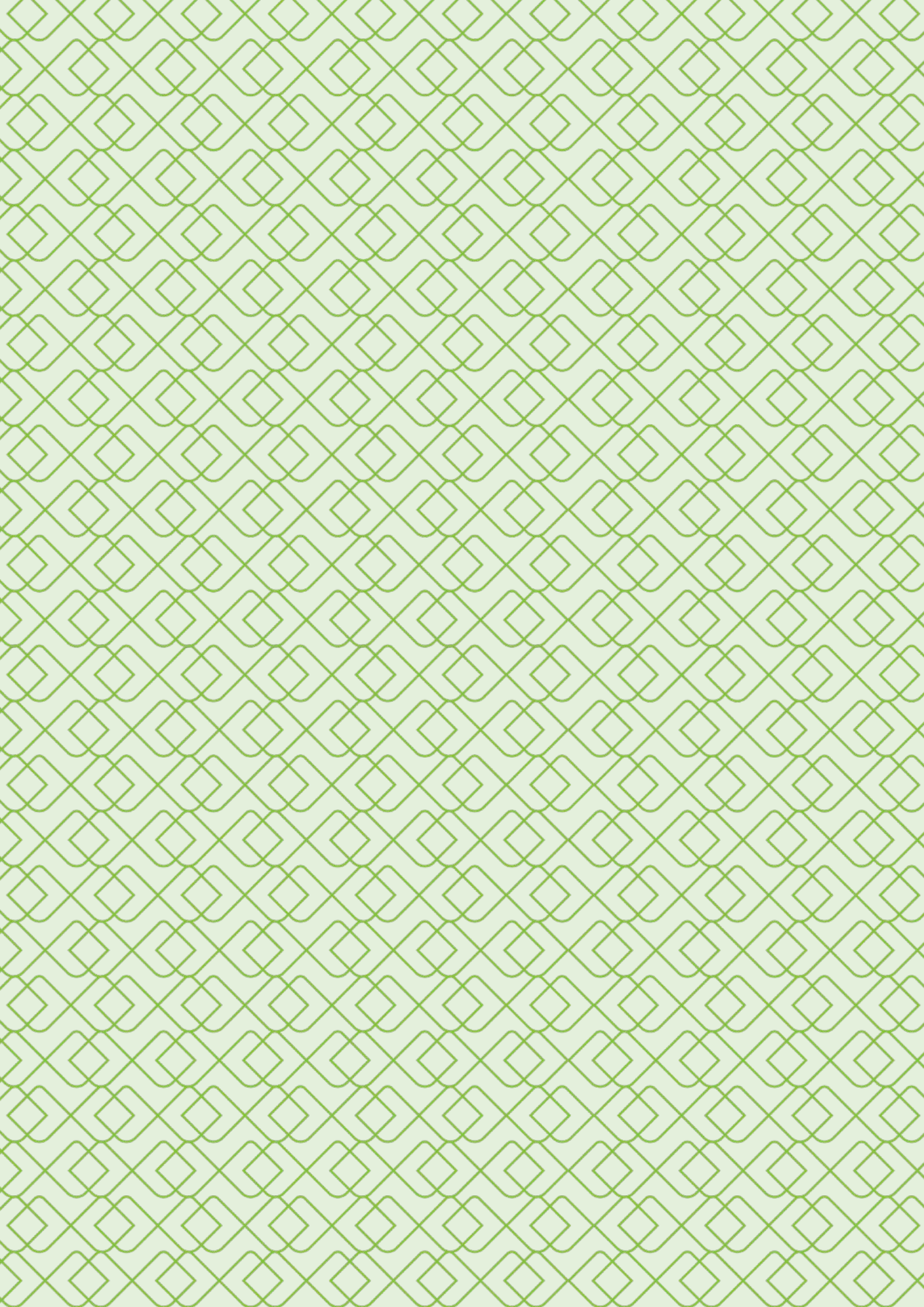
**Ass.
forskningssjef**
Øyvind
Kirkevold

**Fag- og
utviklingsleder**
Trine Nordby
Skjellestad
(fra mai 2023)

Organisasjonskart

www.aldringoghelse.no

© Aldring og helse, 2024
1.utg./1.opplag, 2024
ISBN: 978-82-8470-011-3
Design og illustrasjon: Linn Lundsvoll, Aldring og helse
Foto: Martin Lundsvoll, Aldring og helse

Materialet er vernet etter åndsverksloven.
Uten uttrykkelig samtykke er eksemplar-
fremstilling, bare tillatt når det er hjemlet i lov.

Alle henvendelser om
rapporten kan rettes til:
Nasjonalt senter for aldring og helse
Postboks 2136, 3103 Tønsberg
Tlf: 33 34 19 50
E-post: post@aldringoghelse.no
www.aldringoghelse.no